TRST, sreda
20. februarja 1957
Leto XIII - Št. 44 (3579)

PRIMORSKI DNEVNIK

Cena 25 lir
Tel. 94-638,
93-808, 37-338
Poštnina plačana v gotovini

UREDNIŠTVO: UL. MONTECCHI št. 6, II. nad. — TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — UPRAVA: UL. SV. FRANCISKA št. 20 — Tel. št. 37-338 — Podruž. GORICA: Ul. S. Pellico 1-II., Tel. 33-82 — OGLASI: od 8.-12.30 in od 15.-18. - Telefon 37-338 — CENE OGLASOV: Za vsak mm višine v širini 1 stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir - Za FLRJ za vsak mm širine 1 stolpca za vse vrste oglasov po 60 din.

MALI OGLASI: 20 lir beseda. - NAROČNINA: mesečna 480, vnaprej: četrtletna 1300, polletna 2500, celoletna 4900 lir. - FLRJ: Izvod 10, mesečno 210 din. Poštni tekoči račun Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — ZA FLRJ: Agencija demokratičnega inozemskega tiska, Državna založba Slovenije, Ljubljana, Stritarjeva 3-I., tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 60 - KB - 1 - Z - 375 - Izdaja Založništvo tržaškega tiska D. ZOZ - Trst

Danes važno posvetovanje v Beli hiši o novih ameriških pobudah glede Izraela

Včeraj se je Eisenhower takoj po povratku v prestolnico sestal z Dullesom in Lodgeom - Dullesova tiskovna konferenca - V kongresu narašča odpor proti sankcijam - Predlog za začasen sporazum o plovbi po Sueškem prekopu

WASHINGTON, 19. — Predsednik Eisenhower se je danes vrnil iz Thomasvilla v Washington. Takoj po prihodu je odšel v Belo hišo ter se je tam sestal z državnim tajnikom Dullesom in s Cabotom Lodgeom.

Jutri zjutraj bo v Beli hiši imel sestanek s parlamentarnimi predstavniki obeh strank. Povabljenih je bilo tudi drugih 12 parlamentarcev in med njimi so predsedniki odborov za zunanje zadeve, za oborožene sile in za nakazila obeh zbornic. Navzoča bosta tudi predsednik Nixon in državni tajnik Dulles.

Načelnik tiskovnega urada Bele hiše je izjavil, da ne more sporočiti, o čem bodo govorili na sestanku, dejal je samo, da bodo proučili celotni položaj na Srednjem vzhodu na podlagi dogodkov ob koncu tedna.

V washingtonskih krogih izjavljajo, da je sedanji položaj zelo resen, kar potrjuje tudi predčasni povratek Eisenhowerja v Washington in sestanek, ki ga je sklical za jutri. Eisenhower bo verjetno poročal parlamentarnim predstavnikom o zadnjem razvoju dogodkov in jih vprašal za mnenje. Domneva se, da bo morda napovedal nove pobude v zvezi z novim položajem. O tem so zelo rezervirani, verjetno pa bo šlo za važne pobude, če se je predsedniku zdelo potrebno razgovarjati se o tem z voditelji kongresa.

Nekateri so tudi mnenja, da bo Eisenhower skušal doseči pospešitev odobritve svoje «doktrine» za Srednji vzhod. Razprava o tej debati se je v senatu začela včeraj in se je nadaljevala danes. Republikanski senator Smith je podprl vladni program in zahteval takojšnjo odobritev «spričo stalne nevarnosti sovjetske intervencije na Srednjem vzhodu s pomočjo prostovoljcev». Predsednik zunanjepolitičnega odbora demokratični senator Green pa je podprl spremembe, ki sta jih vnesla odbora za zunanje zadeve in za oborožene sile. Opaža se, da nastajajo v tej zadnji fazi razprave o Eisenhowerjevi doktrini precejšnje težave, ker skušajo demokratični senatorji vnesti nove spremembe v vladno resolucijo. Poleg tega se opaža tudi povečani odpor tako republikanskih kakor demokratičnih senatorjev proti uvedbi sankcij proti Izraelu. Senator Knowland je celo zagrozil, da bo izstopil iz ameriške delegacije pri OZN, če bi vlada sklenila glasovati za sankcije. Baje je Dulles dobil okoli 50 pisem parlamentarcev obeh strank proti omenjenim sankcijam.

Dulles je danes na tiskovni konferenci govoril o Sueškem prekopu, o Akabskem zalivu in o izraelskem zavlačevanju umika z egiptovskega ozemlja. Dejal je, da ZDA obsojajo, ker je Izrael odklonil umik svojih čet za demarkacijsko črto. Kar se tiče sankcij proti Izraelu, je izjavil, da bodo o tem govorili na jutrišnji konferenci v Beli hiši med predsednikom in predstavniki kongresa. «Mogoče, je dodal, da bo na tem sestanku sklenjeno, da ZDA predložijo Združenim narodom svoj program, mogoče pa je tudi, da ZDA proučijo programe, pripravljene po drugih državah.» Vsekakor pa ne more povedati za sedaj, ali bodo ZDA dale kako pobudo.

Dulles je na zadevna vprašanja odgovoril, da Izrael ni spremenil svojega stališča, kar se tiče področja Akabe in Gaze, po predložitvi znane spomenice. Toda razgovori niso končani in še je upanje, da se bo Izrael pripričal, da bi bilo bolj modro zanj umakniti se za mejo brez postavljanja pogojev in računati na jamstva, ki jih nudi resolucija OZN in ZDA.

V zvezi z Akabskim zalivom je Dulles izjavil, da predsednik Eisenhower lahko uporabi ameriške oborožene sile za zaščito ameriških ladij ne pa ladij drugih držav. V ta namen pa bi potreboval odobritev kongresa.

Na vprašanje, ali bi bila ZDA pripravljene odpreti si s silo pot po Akabskem zalivu, je Dulles odgovoril, da ne predvideva, da bi to bilo potrebno. Kar se tiče morebitne plovbe ameriških ladij po ožini Tiran, je Dulles izjavil, da ni mnenja, da bi te ladje bile ustavljene.

Glede morebitnega vpliva, ki bi ga prehod ameriških ladij po ožinah Akabskega zaliva lahko imel na Izrael, je Dulles izjavil, da bi to lahko bilo koristno, ker bi sodelovanje ZDA z drugimi pomorskimi državami lahko podelilo Akabi mednarodni značaj. S tem v zvezi je ugotovil, da Tiranska ožina ni mednarodna vodna pot, toda Akabski zaliv vsebuje mednarodne vode in se zato ne more braniti vstop vanj.

O Sueškem prekopu je Dulles izjavil, da je bil stavljen predlog, naj bi se poslužili Mednarodne banke za upravljanje fondov, ki bi se zbrali s plačevanjem pristojbin za plovbo po prekopu.

Dulles je tudi omenil sestanek ameriškega poslanika v Kairu z egiptovskimi funkcionarji o zadevah, ki se neposredno tičejo Egipta in ZDA. Na tem sestanku se niso pogajali o zadevah, s katerimi se sedaj bavi glavni tajnik OZN.

Dulles je tudi dejal, da je glavni tajnik OZN vprašal za mnenje Egipta, ZDA in drugih držav glede vprašanj, ki so povezana s ponovno otvoritvijo prekopa. ZDA so tajniku že odgovorile. Pripomnil je, da ne ve, ali združenje koristnikov prekopa spada v načrte Hammarskjoelda. Omenil je še resolucijo Varnostnega sveta od lanskega oktobra, ki zagotavlja svobodno plovbo za vse države, in je pripomnil, da je po mnenju ZDA treba ta načela izvajati.

Dulles so tudi vprašali, ali bo kongres, kjer narašča opozicija proti sankcijam proti Izraelu, lahko preprečil predsedniku Eisenhowerju, da podpre take ukrepe. Odgovoril je, da bi to bilo odvisno od vrste sankcij, ker bi nekatere zahtevale odobritev kongresa, druge pa bi lahko odobril predsednik kongresa. Dulles ni dodal drugega, toda po mnenju opazovalcev je mislil, da bi morebitne vojaške sankcije zahtevale odobritev kongresa.

Končno je Dulles izjavil, da države zaradi dogodkov preteklega novembra težijo sedaj po tem, da zavrnejo uporabo sile in da bolj spoštujejo mednarodno pravo in še posebno resolucije OZN.

O imenovanju Gromika za sovjetskega zunanjega ministra je Dulles izjavil: «Že večkrat smo si stali nasproti. Poznamo se dobro.»

O svojem razgovoru s predsednikom nemške socialdemokratske stranke Ollenhauerjem je Dulles izjavil, da je Ollenhauer samo vprašal za njegovo mnenje o raznih vprašanjih in da ni skušal vsiliti svojih stališč.

O Kitajski je Dulles naštel vzroke, zaradi katerih ZDA še dalje nasprotujejo priznanju pekinške vlade. Dejal je, da se je Kitajska borila proti Združenim narodom in ZDA na Koreji in da je bilo zaradi tega prizadetih 150 tisoč ameriških državljanov. Dodal je še, da se Kitajska ni držala premirja in da zaradi tega ni bilo mogoče v šestih mesecih doseči politične ureditve na Koreji. Dalje, da je Kitajska grozila z uporabo sile proti Formozi in da ima še dalje zaprtih deset ameriških državljanov. Trdil je še, da Kitajska še dalje vodi obrekovalno propagando proti ZDA in Združenim narodom in da zato ni mogoče govoriti o priznanju te države.

Novinarji so omenili, da se je senator Green izrekel za to priznanje, Dulles pa je odgovoril, da je Green svoj predlog popravil v smislu, da bi bil «s časom» naklonjen priznanju.

V dobro poučenih krogih v New Yorku potrjujejo, kar je že danes izjavil predstavnik Foreign Officea v Londonu, da bodo verjetno v prihodnjih 24 urah ZDA, Velika Britanija, Francija in druge države koristnice Sueškega prekopa predložile glavnemu tajniku OZN predloge za začasen sporazum o plovbi po prekopu. Te predloge so baje pripravili med posvetovanjem petnajstih držav članic združenja koristnikov Sueškega prekopa. O tem načrtu bo verjetno Hammarskjoeld razpravljal z egiptovskim zunanjim ministrom, ki je sedaj v New Yorku.

Na vprašanje, s kom naj bi se pogajali za začasen sporazum, je predstavnik Foreign Officea izjavil, da se bodo o tem pogajali med egiptovsko vlado in koristniki s posredovanjem OZN. Dodal je, da obstaja tudi splošen sporazum glede določene ideje o plačevanju pristojbin za plovbo po prekopu. Kakor že omenjeno, je to idejo obrazložil Dulles, ko je omenil, naj bi pristojbine plačevali Mednarodni banki. Polovico tega zneska pa naj bi akreditirali na račun Egipta za povrnitev stroškov za delovanje prekopa. Druga polovica pa bi čakala na dokončen sporazum.

—«»—

Bebler v Tunisu

TUNIS, 19. — Jugoslovanski veleposlanik v Parizu in prvi jugoslovanski poslanik in opolnomočeni minister v Tunisu dr. Aleš Bebler je izročil danes v Tunisu Ben Siču Mohamedu El Aminu poverilnice. Po izročitvi poverilnic je dr. Aleš Bebler obiskal tudi predsednika tunizijske vlade Burgibo.

DANES

Bodoči odnosi med PSI in KPI postajajo jasnejši po objavi ocene sklepov kongresa PSI na seji vodstva KPI 16. t. m. in ki je bila šele včeraj objavljena. V tej oceni se nam zdijo važne predvsem ugotovitve: 1. da sklepčna resolucija beneškega kongresa izhaja iz analognih izhodiščnih točk, iz katerih je izhajal tudi rimski kongres KPI; 2. KPI ne samo da ne nasprotuje, temveč celo poudarja vsak napor po socialistični združitvi «na podlagi programa o konkretnih zahtevah iznad vsakršnega strankarskega interesa» in 3. «KPI ne postavlja socialistom kot pogoj za skupno akcijo» sprejem ocene KPI o madžarskih dogodkih, ki se pač zelo razlikuje od ocene PSI, ki je sovjetsko intervencijo obsodila in kritizira tudi izvajanje sklepov 20. kongresa KP ZSSR; takšna koncesija s strani KPI bi bila pač še pred letom ali dvema, t. j. v razdobju pakta o akcijski enotnosti, pa tudi v razdobju posvetovalnega pakta med obema strankama, skoro nemogoča.

Gre torej za pravilna stališča KPI, ki so vsekakor previdnejša in treznejša kot dosedanje pisanje njenega glasila. Vendar pa po drugi strani še vedno niso izostala določena sumničenja. Izražena so v besedah o «zavestno ali nezavestno danih koncesijah konservativnim in reakcionarnim skupinam», dalje v opozarjanju na «antikomunizem in antisovjetizem» in podobno, čeprav sklepi beneškega kongresa ne vsebujejo razlogov za takšno zaskrbljenost in opozorila. To tem bolj, ker bi mogla biti ta skrb v protislovju z dopuščanjem tudi drugačnega mnenja o madžarskih dogodkih in o izvajanju sklepov dvajsetega kongresa.

Čeprav o oceni vodstva KPI lahko rečemo, da je previdna, delno pa tudi pozitivna, ne moremo pa še vedno trditi, da so bodoči odnosi med PSI in KPI povsem razčiščeni. V prvi vrsti bodo morala besedam slediti dejanja. Primer izključitve poslanca Diaza, čeprav je ta že prej sam izstopil iz KPI v skladu z novim statutom partije, ne priča o doslednosti, zlasti če upoštevamo, da ne more biti izdajalec, kdor je sklenil, da se bo boril za delavske pravice v socialistični namesto komunistični stranki. Ta naša trditev nikakor še ne pomeni, da bi omenjeni poslanec morda le več koristil v vrstah KPI, kjer zadeva prehod iz stalinističnih zablod in metod očitno na velike ovire. Ko bodo namreč te ovire odstranjene, bo verjetno v veliki meri ustvarjena podlaga za politično združitev vsega italijanskega delavskega razreda.

Molletove izjave o razgovorih o tržišču

Še nobenega sporazuma in nobenega nesporazuma

Predsedniki šestih vlad se bodo danes ponovno sestali in nato objavili poročilo o razgovorih - Glavni nesporazum še vedno prekomorska ozemlja

PARIZ, 19. — Konferenca predsednikov šestih vlad «male Evrope» v zvezi s skupnim tržiščem in Evratomom še je začela danes zjutraj in je trajala pozno v noč. Vendar pa se niso mogli še do kraja sporazumeti in se bodo ponovno sestali jutri zjutraj. Zatrjuje se, da je bil popoldne dosežen načelen sporazum in da so sprejeli francoski predlog o vključitvi prekomorskih ozemelj v skupno tržišče, toda zelo spremenjen. Baje je bil tudi finančni fond, ki ga Francija predlaga, znatno zmanjšan. Ta fond naj bi vseboval sto milijonov dolarjev letno, ki bi ga posamezne države takole plačevale: Francija in Nemčija 32 milijonov vsaka, Belgija in Holandska po 14 milijonov, Italija pa 8 milijonov.

Na konferenci je belgijski zunanji minister Spaak podal poročilo o dosedanjem delu bruseljske konference in o včerajšnjih razgovorih sveta ministrov. Po jutranji seji in po kosilu je sledila vrsta privatnih razgovorov, zlasti pa med Molletom in Adenauerjem. Večerna seja se je zaključila ob 21.30.

Predsednik francoske vlade Guy Mollet je novinarjem izjavil, da potekajo razgovori v prisrčnem ozračju, in je dodal: «Delali smo v ozračju, ki ga je treba poudariti. Vsakdo je res odločen, da pride do pozitivnega rezultata in pokazal se je občuten napredek glede številnih vprašanj, o katerih se je danes govorilo. Vendar pa ne morem nocoj točno objasniti našega dela. Zvečer bomo pripravili določeno število zapisnikov, odgovarjajočih zaključkom, do katerih so predsedniki in zunanji minister prišli. Jutri zjutraj ob 6.30 bomo imeli nov sestanek in na njem bomo zaključili svoje delo ter pripravili končno poročilo, ki bo vsebovalo vse naše sklepe.»

Mollet je zaključil: «Sedaj lahko samo izrečem upanje in skoraj prepričanje, da bo jutri dosežen ugoden rezultat.»

Na razna vprašanja je Mollet dejal: «Sedaj moram poudariti, da ni bil dosežen noben dokončen sporazum o kaki točki, reči pa vam moram tudi, da ni nobenega nesporazuma.»

Po večerni seji je kancler Adenauer odšel v italijansko poslaništvo na večerjo, ki mu jo je priredil Segni.

—«»—

Huda nesreča parlamentarca PSI

MILAN, 19. — Poslanec PSI Dugoni se je danes hudo ponesrečil z avtomobilom. Z njim vred so prepeljali v bolnišnico tudi nekega trgovca, ki se je vozil z Dugonijem. Oba imata polno hudih ran in zdravniki še niso izrekli prognoze ne za enega ne za drugega.

Bulganin in Hruščev o sovjetski politiki

MOSKVA, 19. — Na zborovanju, ki so ga organizirali na čast bolgarski vladni delegaciji, ki je sedaj v sovjetski prestolnici, je predsednik sovjetske vlade Bulganin med drugim izjavil, da «imperialistični krogi zahodnih držav bi želeli motiti ravnotežje socialističnih držav in vsiliti tem državam olamnate voditelje, kakršni so Beneš, Mikolajczyk in Nagy, izdajalci in renegati.» Bulganin je dalje pozval vse, naj se ne zanesejo na «ameriške imperialiste, katerih politika lahko pahne narode v pekel atomske vojne». Dodal je tudi, da si «narodi socialističnih držav ne bodo nikoli dovolili naložiti imperialističnega jarma. Naša zunanja politika odgovarja težnjam vseh narodov, ki želijo mir in mi bomo to politiko izvajali».

Zatem je Bulganin označil Eisenhowerjevo doktrino za Srednji vzhod kot «kolonialistično past, ki so jo pripravili ameriški monopolisti petroleja».

Zatem je Bulganin navedel glavne smotre sovjetske zunanje politike, o kateri je izjavil, da se v bodoče ne bo spremenila: «Mir in kolektivna varnost, zmanjšanje oborožitve, ukinitev atomskega orožja in drugih naprav za množično uničevanje in končno miroljubna koeksistenca med državami ne glede na njih različen socialni sistem ostanejo smotri naše zunanje politike.»

Na zborovanju je govoril tudi Hruščev. «Dogodki na Madžarskem, je dejal Hruščev, nam morajo biti v pouk. Ne moremo dopustiti, da bi se ponovili taki dogodki, in v ta namen moramo biti budni in nepopustljivi do naših sovražnikov, do oportunistov in revizionistov». Pozval je na okrepitev sodelovanja s komunističnimi in delavskimi strankami socialističnih držav in pripomnil: «Poleg tega bomo okrepili solidarnost s francosko in italijansko komunistično stranko in s strankami drugih držav, ki imajo revolucionarno marksistično - leninistično podlago, ker vsi razumemo, da je naša moč v družitvi».

O Poljski je Hruščev izjavil: «Dogodki na Poljskem so dokazali, da delavska stranka pod vodstvom Gomulke premaguje težave in odgovarja reakciji z okrepitvijo prijateljstva z vsemi socialističnimi državami».

Glede Madžarske je Hruščev dalje izjavil, da «so hoteli imperialisti strgati to državo iz socialističnega tabora, toda zaradi intervencije delavcev in kmetov, ki so zahtevali pomoč Sovjetske zveze, so bili strti».

V začetku svojega govora je Hruščev izrekel zadovoljstvo nad ugotovitvijo, da se «bolgarska komunistična stranka upira revizionistom». «Vendar pa, je dodal, smo pripravljeni pomagati tistim, ki se obotavljajo in izgubljenim, ker vemo zaradi našega izkustva, da gradnja socializma ni lahka stvar. Kapitalisti delajo vse mogoče, da izkoriščajo naše težave. Toda naše težave so vedno premagljive, če se napake odkrijejo pravočasno».

Nadaljevanje razprave o Cipru v OZN

Grčija odločno zavrača angleške in turške obtožbe

Nove aretacije na Cipru - Etiopija obtožuje Italijo - Solidarnost italijanskega in belgijskega delegata s francoskimi kolonialisti

NEW YORK, 19. — Pri današnjem nadaljevanju razprave o Cipru v političnem odboru OZN je zjutraj ponovno govoril grški zunanji minister Averov, ki je zanikal trditve britanskega in turškega delegata, da Grčija pošilja orožje na Ciper. Obtožil je britansko tajno službo, da je pripravila lažne dokumente, da podpre svoje trditve o pošiljanju grškega orožja na Ciper. Poudaril je, da Grčija kaže dobro voljo in dobro vero, ko predlaga, naj se pošlje na Ciper anketna komisija OZN.

Avstralski predstavnik je kritiziral grško politiko v zvezi s Ciprom in je dejal, da bi sleherno posredovanje Grčije ali OZN samo oviralo pot ciprskega ljudstva do avtonomije. Hvalil je nato angleški predlog za ciprsko ustavo.

Na popoldanski seji so govorili predstavniki Filipinov, Jugoslavije, Kanade, nato pa ponovno britanski delegat Allan Noble in grški zunanji minister Averov.

Iz Nikozije pa javljajo medtem, da so britanske oblasti aretirale drugih sedem grških duhovnikov. Tri od njih obtožujejo, da so v svojih stanovanjih skrivali predstavnike osvobodilnega gibanja, druge tri, da so «ustanovili celice EOKA v svojih vaseh in da so celo bili voditelji teh celic». Sedmi je obtožen, da je imel nalogo zbirati nove člane. Vseh sedem je obtoženih tudi, da so v gorovju na jugozahodnem delu otoka sodelovali «s terorističnimi skupinami» in da so jim v teh krajih bili za vodnike. Do sedaj so na Cipru aretirali skupno 37 duhovnikov.

V odboru za zaupno upravo so včeraj francoska, italijanska in belgijska delegacija zapustile sejo, ko je govoril predstavnik «Zveze kamerunskega prebivalstva» Winston Ntzumazah. Francoski delegat je že prej sporočil, da ne bo navzoč, ko bo omenjeni govoril, češ da je predstavnik združenja, ki so ga oblasti, ki jim je poverjena uprava, razpustile «zaradi njegovega prevratnega delovanja». Italijanski in belgijski delegat pa sta zapustila sejo iz solidarnosti s francoskim delegatom.

Trije delegati so se vrnili, ko je odbor končal razpravo o Kamerunu in začel razpravo o Tanganiki.

Winston Ntzumazah je kritiziral zadnjo komisijo, ki jo je OZN poslala v Kamerun, in jo obtožil, da je napravila «delno, nepopolno poročilo o položaju na tem ozemlju, ki navaja mnenje v nasprotju s težnjami prizadetega prebivalstva. Skliceval se je zlasti na trditev v poročilu komisije OZN, češ da je samo zelo majhen del domačega prebivalstva v Kamerunu naklonjen enotnosti tega ozemlja.

Isti odbor je obravnaval tudi vprašanje meja med Somalijo, ki je pod italijansko upravo, in Etiopijo. Etiopski delegat je poročal o dosedanjih pogajanjih med obema državama. Dejal je, da nasilja Italija svoje ozemeljske zahteve na dokumente iz časa fašističnega napada na Etiopijo v letu 1934. «Sedaj zahtevajo od nas, je dejal, naj zapustimo del istega ozemlja, ki ga je zahteval fašizem, čeprav je Etiopija skušala prepričati italijanske predstavnike, naj ne zavzamejo takega stališča.

Etiopski delegat je nato dejal, da je Italija zavrnila kompromis, na podlagi katerega je Etiopija pripravljena odpovedati se ozemlju 125 kvadratnih kilometrov, ki ga je dobila na podlagi konvencije med obema državama leta 1908.

«Etiopija se z zagrenjenostjo spominja na pogajanja pred dvajsetimi leti, je dodal delegat, in ji je nemogoče pristati, da bi ta vprašanja ponovno postala predmet političnih diskusij. Trudila se je, da pride do rešitve, in odločno odklanja sleherno vmešavanje v te napore, katerih namen je urediti to vprašanje z neposrednimi pogajanji».

Končno je predsednik somalske zakonodajne skupščine zahteval, naj bo meja ozemlja, ki je izročeno Italiji v zaupno upravo, jasno določena in naj bo v skladu s priporočili komisije OZN, ter naj se predvsem prepreči delitev avtohtonih plemen obmejnega področja.

—«»—

«Avanti!» o izjavi vodstva KPI

RIM, 19. — Jutrišnji «Avanti!» bo objavil članek, ki bo odgovor na izjavo vodstva KPI o kongresu PSI. V članku je rečeno, da se komunistični komentar karakterizira kot očitno polemično pretiravanje, kjer hoče reči, da je socialistični kongres pristal na zavestne ali nezavestne koncesije konservativnim in reakcionarnim skupinam v razlaganju dogodkov na Madžarskem in na Poljskem in komunističnega umika s prvotnih pozicij 20. kongresa v Moskvi.

«Govoriti o antikomunizmu in antisovjetizmu v zvezi s sodbo kongresa o zastoju v procesu destalinizacije, nadaljuje članek, in o dogodkih na Madžarskem in na Poljskem, pomeni toliko kot reči, da je tajno poročilo Hruščeva naša izmišljotina in da so prav tako naše izmišljotine tragična odkritja, ki so prišla na dan v Budimpešti in Varšavi; grozotne odgovornosti, ki so prišle na dan, ne postavljajo problemov ljudi, temveč sistemov. Ne gre za delna nesoglasja, temveč za način, kako se razumeva in izvaja graditev socializma.»

Glede trditve, da je bila sodba o dogodkih na Madžarskem za PSI način, kako izvesti operacijo združitve, izjavlja «Avanti!», da vsebuje socialistična sodba stališče, ki obstaja v obvezi, da pomaga v vzhodnih državah tistim socialističnim silam, ki žele demokracijo, svobodo in narodno neodvisnost in ki hočejo iti naprej in ne nazaj.

«Novo dejstvo je, nadaljuje socialistični dnevnik, da je bil PSI v Benetkah v veliki večini soglasen glede potrebe, da se spravi italijanski položaj naprej po socialistični iniciativi, ki mora biti, če naj bo uspešna, avtonomna in last vseh socialistov».

Potem ko poudarja list, da se je frontizem razbil ne zaradi funkcionalnih težkoč temveč zaradi tega, ker so se mu zaprle perspektive, zaključuje, da je pomen beneškega kongresa v tem, da je premagal stare oblike in stare formule v službi jasne delavske in socialistične politike.

—«»—

RIM, 19. — Medministrski odbor za cene je sklenil, da spričo povišanja cen uvoženemu premogu, dovoli povišek dveh lir pri kubičnem metru za tarife za plin, in sicer do 30. junija 1957.

—«»—

RIM, 19. — Pri predsedniku republike Gronchiju je bil danes sprejet admiral Robert Briscone, vrhovni poveljnik sil NATO v južni Evropi.

Vprašanje obstoja vlade zopet akutno

La Malfa bo predlagal stranki da preide na stran opozicije

Tudi demokrstjansko uradno glasilo skeptično glede skupnega tržišča - Malagodija vznemirja misel, da bi se «upravičeni razlog» razširil tudi na industrijo

(Od našega dopisnika)

RIM, 19. — Pred vlado je že tako dovolj zapletenih vprašanj, ki bi jih morala rešiti v imenu tako imenovane razjasnitve, vendar se je sedaj pridružilo še eno vprašanje, ki zadeva zunanjo politiko. To pot je sprožilo vprašanje demokristjansko glasilo v svojem uvodniku, ki se zavzema za to, da bi se še nekoliko odložilo tako poročilo kot podpis tako važnega dokumenta, kot je pogodba o skupnem evropskem vprašanju; sicer se lahko zgodi, da bi ostala ta pogodba med umazanim papirjem. Da je prišel list do takega sklepa, so povzročile težave, ki so se pokazale ob francoskem predlogu, da se vključijo prekomorska ozemlja v skupno tržišče. Vsekakor je značilno, da je list izrazil svojo zaskrbljenost pred prehitrim podpisom pogodbe prav sedaj, ko sta Segni in Martino že v Parizu.

Medtem pa je vedno bolj očitno notranje trenje v sami štiristrankarski koaliciji, ki je sedaj že točno razdeljena ob vprašanju, ali kaže ali ne še poslabševati vladi življenje. Pri tem se obe krili republikanske stranke pod vodstvom La Malfe in Pacciardija vedno bolj oddaljujeta drugo od drugega. La Malfa je dal tedniku «Europeo» za prihodnjo številko intervju, kjer pravi, da je «popolna vključitev PSI v okvir demokratičnih in ustavnih sil zgoščovinsko dejstvo tolikšnega pomena, da zasluži kar največjega razmisleka in večje obveznosti od vseh ostalih italijanskih demokratičnih struj».

«Politična borba se lahko razdeli na dve veliki formaciji, pravi La Malfa, na eni strani KD, na drugi pa koncentracija republikancev, radikalov in socialistov. Tako ne bi bilo več ene same velike stranke, ki gospoduje nad življenjem države in okrog katere je nekaj majhnih strank, temveč dve veliki formaciji, ki bi se lahko na vladi zamenjavali ali bi bili skupno na vladi, kot se to dogaja v vseh velikih modernih demokratičnih državah.» Potem pravi La Malfa, da so še nasprotstva v stališčih s PSI, ki jih je treba razčistiti, zlasti na področju zunanje politike, vendar pa bi resna pogajanja, ki bi se vodila v duhu simpatije, razumevanja in z voljo, da se premagajo ovire, na vsak način lahko imela pozitivne rezultate. Pri tem bo imela demokristjanska stranka kot stranka večine, predvsem pa repuklikanska in socialdemokratska stranka, ko stranki, ki sta zelo blizu politiki PSI, veliko odgovornost.

La Malfa zaključuje svoj intervju s sporočilom, da namerava predložiti glavnemu odboru stranke, da bi izstopila iz vladne koalicije in bi začela pogajanja z obema socialističnima strankama, in radikali na osnovi ne mnogih toda dobro pojasnjenih programskih točk. «Ne vem, če bo stranka pripravljena, da sprejme tako jasno opredelitev,» je rekel La Malfa.

Če bo La Malfa v glavnem odboru stranke prodrl, potem je padec vlade skoraj neizogiben. V nasprotnem primeru pa bi se njeno življenje še vleklo naprej čez znane ovire: agrarne pogodbe in izbiro ministra za državne udeležbe.

Glede agrarnih pogodb je znano, da so poleg socialdemokratov tudi številni demokristjani za spremembe v vladnem predlogu, čeprav je tajništvo KD izdalo opozorilo na sprejete obveze. Na vprašanje, kakšne bi bile posledice glasovanja o agrarnih pogodbah, ki ne bi bilo v skladu s temi obvezami, je Fanfani odgovoril: «Predsednik vlade je ustavno odgovoren. Drugega ne morem reči.» To opozorilo je namenjeno vsem, ki se ne strinjajo z vladnim kompromisom, to se pravi, da se tiče tudi sindikalistov. Včeraj zvečer je poluradna agencija KD hotela zmanjšati pomen izjav tajnika CISL Pastoreja, češ da je bila demokratična sindikalna organizacija vedno naklonjena štiristranski koaliciji in da zato torej ni treba Pastorejevega govora «dramatizirati». Pastore je novinarjem, ki so notelj od njega zvedeti, kako bo na to reagiral, zelo na kratko odgovoril: «Nimam nič kaj spreminjati, kar sem dejal v svojem govoru v Perugi.»

Za spreminjevalne predloge Pastoreja je močna skupina parlamentarcev PSDI; če bi pa Pastore ne stavil predlogov, tedaj bi jih stavili socialdemokrati sami. Takega razpoloženja so zlasti sindikalisti UIL. O vsem tem bodo razpravljali na sestanku parlamentarne skupine PSDI, ki bo v četrtek in kjer se bo govorilo o agrarnih pogodbah. Tudi republikanci trdno vztrajajo pri zahtevah za spremembo sedanjega teksta.

Mogoče je nekoliko lažje za vlado vprašanje dodelitve ministrstva za državne udeležbe. Tako se zdi, da med socialdemokrati ni mnogo nasprotovanja proti Togniju, ki je najbolj verjeten kandidat, republikancem se pa zdi sedaj ta stvar drugotnega pomena spričo temeljnih odločitev, ki jih morajo sprejeti.

Tajnik liberalne stranke Malagodi se je še enkrat postavil proti «upravičenemu razlogu» in tudi proti njegovi raztegnitvi na industrijo v smislu zakonskega predloga Di Vittorio - Lizzadri.

V članku, ki ga bo objavila prihodnja številka «Tribune», Malagodi pod psevdonimom Gianfranco trdi, da bi se «upravičeni vzrok» v poljedelstvu izkazal kot «oljni madež». Svoj članek zaključuje s trditvijo, da bi uvedba «upravičenega razloga» za odpovedi v industriji lahko povzročila gospodarske zmede ter se vprašuje: «Ali je to novi kurz PSI? Ali so to konkretne stvari, h katerim Nenni (v tesni družbi s KPI) vabi PSDI? Ali so to prve besede iz dialoga, ki ga je treba obnoviti med socialisti in katoliško levico?» Kot se vidi, je Malagodi napadel tudi demokristjanske sindikaliste.

Danes so bili razni sestanki in razgovori med posameznimi politiki. Posebno je bil opazen sestanek med Saragatom, Tambronijem, Fanfanijem in Pacciardijem. Zvečer pa je Fanfanija sprejel tudi predsednik republike.

Lussu, ki je bil doslej predsednik senatne skupine PSI, je na današnjem sestanku vodstva te skupine odložil predsedniško mesto. Toda vodstvo skupine ni hotelo sprejeti njegove ostavke in tako bo odloča vsa skupina, ki je sklicana na sestanek v četrtek, ko bo izvolila novo vodstvo.

V začetku današnje seje v poslanski zbornici je predsednik najprej spregovoril na čast Carducciju ob petdesetletnici njegove smrti. Ko so potem opravili z nekaterimi interpelacijami, se je pričelo nadaljevanje debate o agrarnih pogodbah.

V senatu pa je obrambni minister Taviani odgovarjal na razna vprašanja v zvezi z dogodki v Sulmoni. Poudaril je potrebo, da se prevelik vojaški birokratski aparat zmanjša. Navedel je tudi, da bodo z reformo, ki se sedaj izvaja, prihranjene kake tri milijarde lir na leto. Poslanci, ki so vložili vprašanje, so izjavili, da z ministrovim odgovorom niso zadovoljni, ker se minister niti najmanj ni dotaknil hude gospodarske krize v Sulmoni in Abrucih. Nato je senat nadalje pretresal zakonski načrt, ki določa nadaljnjih 200 milijard za ustanove agrarne reforme.

Arabske države zahtevajo sankcije proti Izraelu

WASHINGTON, 19. — Po razgovoru, ki ga je libanonski zunanji minister Malik imel včeraj s pomočnikom ameriškega državnega tajnika za zadeve Srednjega vzhoda, je izjavil, da bo afriško-azijska skupina zahtevala jutri sankcije proti Izraelu, razen če se ta ne odloči, da popolnoma, takoj in brez pogojev umakne svoje čete iz Egipta.

Politični odbor demokratične skupine v ameriškem senatu pa je soglasno sklenil pozvati ameriško delegacijo v OZN, naj se upre vsakemu predlogu za sankcije proti Izraelu.

Najnovejši Hodžev napad na FLRJ je posledica nenačelne polemike

Mičunović ni prinesel nobenega predloga Hruščeva o prekinitvi polemike, kar potrjuje tudi govor Šepilova

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 19. — Nekateri «dobro obveščeni» inozemski novinarski krogi, katere je stvarnost že večkrat demantirala, so ob prihodu jugoslovanskega veleposlanika v Moskvi Veljka Mičunoviča v Beograd, ki je prispel kot član CK ZKJ na zasedanje plenuma, poročali iz «zaupnih» krogov, da je Veljko Mičunović prišel v Beograd s predlogom Hruščeva, da se v interesu razvoja medsebojnih odnosov preneha polemika o ideoloških razlikah med Jugoslavijo in Sovjetsko zvezo. Ta vest je bila brez podlage že zato, ker je znano, da Jugoslavija ni začela diskusije, temveč da je samo odgovarjala na razne napade in podtikanja in da se je z jugoslovanske strani večkrat predlagalo, naj se neha nenačelna — in to ne le zaradi ugleda iniciatorjev polemike, temveč zaradi ugleda socializma — škodljiva razprava. Potemtakem bi Mičunović lahko prišel v Beograd samo s pristankom Hruščeva, da se nenačelna razprava preneha, ne pa s predlogom, naj se preneha.

Govor bivšega sovjetskega zunanjega ministra Šepilova na seji vrhovnega sovjeta SZ pa je končno dokazal, da so bile te vesti neutemeljene. Sovjetska zveza ne le da ni predlagala prekinitve jalove razprave, temveč je nasprotno dala z govorom zunanjega ministra Šepilova novo pobudo svojim satelitom za nove napade na Jugoslavijo. Tako se je med drugimi pred dnevi ponovno oglasil «najbolj avtoritativen sodobni marksistični stročkovnjak» Enver Hodža, o katerem je svoj čas predsednik Tito rekel, da nima pojma o marksizmu.

Vročekrvni Albanec tega nikakor ne more pozabiti, sicer ne bi izkoristil vsake priložnosti, za nove napade na Jugoslavijo. To je za Envera Hodžo danes edini teren, kjer lahko kaže svoje znanje marksizma in leninizma, brez strahu, da ga bo kdo dezavuiral, zlasti še ker dobro pazi, da ne bi povedal kaj originalnega, temveč samo ponavlja to, kar so rekli drugi bolj avtoritativni od njega. Tako je voditelj albanske partije nedavno ponovil sovjetsko tezo o madžarski «kontrarevoluciji» in trditev o vmešavanju Jugoslavije v notranje zadeve drugih držav, med njimi seveda v albanske zadeve, in o preganjanju narodne manjšine na Kosmetu, ki da je baje prisiljena seliti se v Turčijo. Trditev o preganjanju narodne manjšine na Kosmetu je smešna zaradi tega, ker Enver Hodža ni objasnil, zakaj se «pregan

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 9,1, najnižja 7,3, zračni tlak 1017,2, vlaga 61 odst., temperatura morja 8,4.
Vreme danes: Pretežno jasno vreme, popoldne pooblačitev. Temperatura brez sprememb.

Tržaški dnevnik

Danes, SREDA, 20. februarja Leon, Lenka
Sonce vzide ob 7.00 in zatone ob 17.38. Dolžina dneva 10.38. Luna vzide ob 24.00 in zatone ob 9.48.
Jutri, ČETRTEK, 21. februarja Maksimilijan, Cudomil

S sinočnje seje tržaškega občinskega sveta

Občinski svet začel razpravo o ustanovitvi deželne avtonomije

Večina svetovalcev se je izjavila za ustanovitev avtonomne dežele Furlanija-Julijska krajina - Svetovalca Braun (KP) in Bastiani (KD) počastila spomin Concetta Marchesija

Sinoči je tržaški občinski svet obravnaval samo vprašanje ustanovitve avtonomne dežele Furlanija-Julijska krajina. V začetku seje je bila razdeljena svetovalcem in časnikarjem naslednja resolucija, ki jo je sestavila komisija za deželno avtonomijo in ki jo je potrdila tudi komisija načelnikov skupin:

«Tržaški občinski svet potrjuje svoje stališče, ki ga je zavzel 15. marca 1955 glede ustanovitve avtonomne dežele Furlanija-Julijska krajina, ki jo določa člen 16 republiške ustave.

Upoštevajoč dejstvo, da so nekateri krogi predlagali rešitev tega vprašanja, ne da bi upoštevali osnovne potrebe tako glede določitve glavnega mesta dežele, kot tudi glede strukturne raznolikosti dežele, ugotavlja, da mora biti Trst proglašen za glavno mesto zaradi njegove neoporečne važnosti in položaja, ki ga ima.

Obenem tržaški občinski svet pripominja, da je že poslanec Ruini, ki je predsednik zadevne komisije v poslanski zbornici, od dneva, ko je ustavodajna skupščina sklenila ustanoviti avtonomno deželo, priznal Trstu naravno funkcijo glavnega mesta.

Upoštevajoč dejstvo, da je treba pri ustanovitvi avtonomne dežele Furlanija-Julijska krajina s posebnim statutom zagotoviti najširšo avtonomijo pokrajinam na osnovi krajevnih razmer posamezne pokrajine, pooblašča odbor, naj posreduje pri vladnih in parlamentarnih organih za uresničitev omenjenih zahtev glede ustanovitve avtonomne dežele.»

Takoj ob začetku seje je župan dal besedo demokristjanskemu svetovalcu Coslovichu, ki je predložil zadevni komisiji osnutek resolucije. Svetovalec Coslovich je obrazložil stališče svoje stranke do tega vprašanja in poudaril, da je osnutek statuta bodoče avtonomne dežele, ki so ga že sestavili furlanski demokristjanski poslanci pomanjkljiv, ker ne vsebuje osnovnih tržaških gospodarskih potreb. Izjavil je, da bo njegova skupina glasovala za predloženo resolucijo.

Svetovalec dr. Pincherle (UP) pa je v daljšem govoru poudaril svoje staro stališče, in sicer, da bi bilo najbolje, da bi dali tržaškemu področju teritorialno avtonomijo. To svoje stališče je utemeljil s tem, da se gospodarska in narodnostna struktura tržaškega področja popolnoma razlikuje od gospodarske in narodnostne strukture sosedne Furlanije. Nato je izrazil zaskrbljenost, da bi Furlani s svojo številčno močjo popolnoma zagospodarili v enotni avtonomni deželi, kar naj bi dokazala že njihova zahteva, da mora biti Videm in ne Trst glavno mesto bodoče avtonomne dežele. Po njegovem mnenju skupna avtonomna dežela ne bi mogla ščititi narodnostnih interesov tržaških Slovencev, ki so jim zajamčene na osnovi mednarodnega sporazuma. V videmski pokrajini je po njegovem mnenju vprašanje slovenske manjšine drugačno. Nato je predlagal, naj bi uvedli na področju referendum med prebivalstvom za ločeno ali skupno deželno avtonomijo s Furlanijo.

Kljub vsemu pa je dejal, da če bo poslanska zbornica sprejela ustanovitev deželne avtonomije Furlanija-Julijska krajina, bodo morali biti Tržačani zastopani v parlamentarni komisiji, ki bo sestavljala poseben deželni statut. Tržaški predstavniki v tej komisiji pa naj bi bili določeni na osnovi glasov, ki so jih dobile posamezne stranke na zadnjih upravnih volitvah v tržaški pokrajini. Ti tržaški predstavniki bi se morali boriti za dosego najširše upravne in zakonodajne avtonomije tržaške pokrajine v okviru avtonomne dežele. Kot vidimo torej se tudi on ni izrekel proti ustanovitvi avtonomne dežele Furlanija-Julijska krajina, čeprav bi njegovo gibanje načelno želelo drugo rešitev.

Za njim je govorila svetovalka Gruber-Bencova, ki je izjavila, da se strinja z večjim delom stališča dr. Pincherla. Nato pa je izjavila, da bo glasovala za resolucijo, toda z rezervo, da mora biti ustanovljena tudi prosta cona, ki bi morala zajeti celotno tržaško pokrajino. Nadalje je zatevala, da mora biti Trst glavno mesto dežele in da bi morali Tržačani cimprej sestaviti statut, v katerem bi morale biti zapopadene vse tržaške zahteve.

Daljši govor je imel komunistični svetovalec dr. Pogassi, ki je na vse načine skušal dokazati nujnost ustanovitve teritorialne avtonomije, ne da bi pri tem upošteval, da je treba spremeniti ustavo za uresničitev njegovega predloga Kljub temu pa je ob zaključku prečital resolucijo, v kateri spočetka zahteva teritorialno avtonomijo za tržaško področje ločeno od Furlanije. Nato pa pravi, da če bo parlament sklenil ustanoviti deželno avtonomijo na osnovi člena 16 republiške ustavе, bo treba dati tržaškemu področju najširšo upravno in zakonodajno avtonomijo v okviru avtonomne dežele. Hkrati pa zahteva, da mora biti Trst glavno mesto bodoče avtonomne dežele. Furlanija-Julijska krajina. Kot vidimo torej, tudi komunisti ne nasprotujejo ustanovitvi skupne deželne avtonomije, če bo to sklenil parlament. Pravilno pa poudarjajo nujnost široke avtonomije tržaškega področja, da se zagotovi Trstu njegova funkcija v novi avtonomni deželi in da se mu omogoči najširši gospodarski in socialni razvoj.

Socialistični svetovalec Teiner pa je zastopal v glavnem stališče, da je treba braniti ustavo in da je zato nujno ustanoviti avtonomno deželo tako, kot jo določa ustava. Izjavil je, da bi napravili nepopravljivo napako, če bi zahtevali spremembo ustave samo zato, da bi dali tržaškemu področju ločeno avtonomijo. S tem, je poudaril dr. Teiner, bi dali orožje v roke reakcionarnim silam, ki bi hotele uničiti ustavo in čakajo samo na trenutek, da bi jim kdo pri tem pomagal.

Kot ostali govorniki je tudi on dejal, da je treba dati tržaški pokrajini široko avtonomijo, ki naj ščiti interese tržaškega gospodarstva. Po vsem tem pa je izrazil mnenje, da bi bilo bolje, da bi počakali na izvolitev tržaških predstavnikov v parlament in šele potem nadaljevali z obravnavo tega vprašanja. Izrazil je bojazen, da bodo Furlani skušali ustanoviti avtonomno deželo, preden bo imel Trst svoje zastopnike v parlamentu. Po njegovem mnenju bi bilo treba počakati samo še 10 mesecev. Ob zaključku je poudaril, da bo glasoval za resolucijo.

Republikanec Geppi in liberalec Morpurgo sta se izjavila za ustanovitev avtonomne dežele skupno s Furlanijo in poudarila, kot vsi ostali, da morajo biti tržaški interesi zaščiteni s posebno pokrajinsko avtonomijo. Zadnji je govoril socialdemokrat prof. Lonza, ki je poleg drugega izjavil, da mora dobiti Trst prosto cono preden bo ustanovljena deželna avtonomija. Tuča on je dejal, da ni mogoče zahtevati sprememb ustave za ustanovitev teritorialne avtonomije. Izjavil je, da bo glasoval za resolucijo.

Razprava se bo nadaljevala na petkovi seji.

Med razpravo sta svetovalca Braun (KP) in Bastianova (KD) počastila spomin umrlega Concetta Marchesija. Med počastitvijo so misinski svetovalci zapustili dvorano, kar so svetovalci vseh drugih skupin obsodili.

—«»—

○ V petek ob 20. uri bo v glavni čvorani ljudskega doma v Ul. Madonnina 19 komemoracija pok. prof. Concetta Marchesija. Govoril bo prof. Paolo Sema.

Nobenih interesentov za «Tržaško steklarno»

Včeraj zjutraj bi morali morebitni interesenti predložiti ponudbe za nakup tovarne «Tržaške steklarne», ki je šla v stečaj. Kakor smo že včeraj omenili, so sodni organi izdali proti upravniku steklarne industrijcu Ragazziju iz Benetk zaporni nalog zaradi obtožbe bankrota, izdajanja nepokritih bančnih nakazil in podobno.

Tovarna «Tržaške steklarne», ki je bila zgrajena v žaveljskem industrijskem pristanišču, bi lahko nadaljevala z delom, če bi se našel kupec. Venčar je včeraj stečajni sodnik dr. Franzot zaman čakal na ponudnike. Kakor se govori, je osnovna vsota za prodajo tovarne 283 milijonov lir.

* * *

Jutri ob 18. uri bo na sedežu nove Delavske zbornice CGIL v Ul. Zonta 2 sestanek delavcev, ki so bili zaposleni v podjetju «Tržaške steklarne». Razpravljali bodo o vprašanju stečaja podjetja, o posledicah in o nadaljnji borbi za zaščito pravic delavcev, ki so bili zaposleni v tem podjetju.

Sestanek članov notranjih komisij FIOM

Enotnost notranjih komisij je v interesu vseh delavcev

Notranje komisije morajo ščititi pravice vseh delavcev v podjetju ne glede na njihovo pripadnost ali prepričanje

Te dni so se dvakrat sestali člani notranjih komisij zveze kovinarjev FIOM treh obratov CRDA v Trstu in v Miljah. Na sestankih se je razvila živahna diskusija o potrebi in načinu delovanja za dosego enotnosti notranjih komisij po poti, ki jo je lani začrtala resolucija glavnega odbora FIOM.

Poročilo o omenjenih sestankih poučarja, da je treba z vsemi silami podpreti enotnost notranjih komisij in izvajati tudi v Trstu dogovor iz leta 1953 o ustanovitvi in nalogah teh komisij. Člani notranjih komisij FIOM vabijo sindikalne organizacije, naj podprejo to težnjo notranjih komisij, ki ne smejo biti nekakšne sindikalne podružnice, ampak imajo nalogo ščititi interese in pravice vseh delavcev v podjetju ne glede na njihovo pripadnost sindikalni organizaciji, če so vpisani v sindikat ali pa ne in ne glede na njihovo politično prepričanje ali osebne razmere.

V prepričanju, da se bodo z uresničitvijo enotnosti notranjih komisij dejansko ščitili interesi vseh delavcev, člani notranjih komisij CGIL v podjetjih CRDA predlagajo notranjim komisijam Delavske zbornice CdL v podjetjih CRDA, naj bi se skupno sestali in v prisrčnem vzdušju razpravljali o važnem vprašanju enotnosti notranjih komisij. Tako bi lahko tudi skupno načeli razpravo o raznih vprašanjih, ki se nanašajo na zaščito delavcev v podjetjih CRDA, za spoštovanje delavskih pogodb in drugih dogovorov o socialnem zavarovanju itd. Tako bi tudi ojačili zaupanje delavcev v notranje komisije, ki jih morajo vsi delavci braniti tudi zato, da se dosežejo novi in boljši odnosi z vodstvom obratov v korist delavcev in produkcije.

—«»—

Stavka uslužbencev ENIC

Kakor poroča agencija Ansa je bil včeraj dopoldne v Rimu sestanek članov notranjih komisij in predstavnikov vodstva kino dvoran, ki so pod upravo ustanove ENIC ter članov glavnega vodstva te ustanove in zastopnikov sindikalnih organizacij. Na sestanku so razpravljali o vladnem ukrepu glede likvidacije omenjenega podjetja in soglasno sklenili, da bodo danes stavkali vsi člani glavnega ravnateljstva ter osebje podružnic in kino dvoran ENIC v znak protesta proti omenjenemu vladnemu ukrepu.

Ker je stavka vsedržavnega značaja, se je bodo udeležili tudi uslužbenci in nameščenci ENIC v Trstu. Tako bočo danes ves dan zaprte kino dvorane Excelsior, Nazionale in Fenice.

Sezonska proga Trst - Gradež

Ministrstvo za trgovinsko mornarico je odobrilo ustanovitev redne obalne pomorske zveze med Trstom in Gradežem. Ladje bodo na tej progi vozile v poletni in spomladanski sezoni od 15. maja dalje.

—«»—

IZPRED KAZENSKEGA SODIŠCA

Tihotapstvo kave se strogo kaznuje

Ko je 44-letni Guido Furlani iz Ul. Ronchetto avgusta lani privozil s Fiatom 500 do izhoda iz starega pristanišča, so ga agenti finančne straže ustavili in mu vozilo pregledali. Delo agentov ni bilo zaman, kajti v notranjosti avtomobila so našli kar 40 kg kave, ki jo je hotel Furlani iztihotapiti iz pristaniške proste cone.

Agenti so najprej našli dve majhni vreči s surovo kavo pod motorjem avta in ker se jim je zdelo, da ima Furlani še kaj skritega, so vozilo natančneje pregledali. Tako sta prišli na dan dve drugi vreči, ki sta bili skriti pod preprogami, dalje je bilo kakih 15 kg skritih pod dvojnim dnom zadnjega sedeža, 3 kg pa pod prvimi sedeži.

Furlani, ki je tedaj izjavil, da je avto njegov, čeprav to ni popolnoma odgovarjalo resnici, ker je vozilo sicer kupil, a ga še ni plačal, ni skušal niti najmanj tajiti tihotapstva kave, sklicujoč se, da je šel v pristanišče iskat čelo in da ga je v notranjosti nekdo ustavil s prošnjo, da mu kavo odpelje izven pristaniškega območja.

Tako se je moral Furlani zagovarjati pred sodiščem pod obtožbo tihotapstva, dalje da ni plačal trošarinskega davka in končno, da je uvozil kavo v nasprotju s carinskimi predpisi o uvozu. Ta obtožba je odpadla zaradi oprostitve, ker čejanje ni predvideno kot kaznivo, medtem ko je bil Furlani obsojen za ostali dve obtožbi na 24 dni zaporne in 135.000 lir denarne kazni.

Avto, ki so ga zaplenili, pa bodo po nalogu sodišča vrnili lastniku.

Prede. Fabrio, tož. Tavella, zap. Urbani.

Sestanek občinske komisije za prosto cono

Vlada nasprotuje zahtevam o ustanovitvi proste cone?

Občinska komisija bo o drugem členu predloga zakonskega osnutka razpravljala še na prihodnji seji

Včeraj se je sestala pod predsedstvom podžupana Dulcija komisija občinskega sveta za prosto cono, ki je razpravljala o drugem členu predloga zakonskega osnutka. Ta člen se nanaša na zaščito tržaške industrije in govori o prenašanju blaga iz Trsta v Italijo. Člani komisije niso izglasovali dokončne formulacije tega člena in bodo o njem ponovno razpravljali na prihodnji seji v torek.

V zvezi z vprašanjem proste cone so značilne razne vesti o stališču vladnih krogov do te tržaške zahteve kot tuči o stališču, ki naj bi ga zavzeli v Rimu do znanih zahtev tržaških gospodarskih organizacij. Vlada naj bi namreč sklenila odbiti kakršno koli zahtevo glede proste cone in to ne samo zahtevo po integralni prosti coni, temveč tudi zahtevo po prosti coni kot jo imajo v Gorici. Prav tako naj bi vladni krogi negativno ocenili zahteve tržaških gospodarskih združenj, ki so se sicer odpovedala takojšnji uresničitvi integralne proste cone, zato pa zahtevajo uvedbo vrste takojšnjih ukrepov v korist tržaškega gospodarstva. Te zahteve naj bi po omenjenih vesteh ne upoštevale stvarnega položaja in njih uresničitev ne bi v vsakem primeru koristila tržaškemu gospodarstvu. Tako na primer bi po mnenju rimskih krogov ukinitev nominale vrednostnih papirjev ne privedla do drugega rezultata, kot do navala špekulativnih podjetij v Trst na škodo celotnega gospodarstva.

Tudi te vesti ponovno potrjujejo, da rimski vladni krogi ne posvečajo tržaškim gospodarskim vprašanjem potrebne pozornosti in se že dalj časa za rešitev teh vprašanj praktično sploh ne brigajo več. Iz tega razloga postaja vedno bolj očitno, da je bilo stališče gospodarskih združenj, ki so se odpovedala zahtevi po prosti coni, napačno, saj je dalo samo nove argumente v roke vsem tistim krogom, ki nočejo koristiti Trstu, istočasno pa ni niti za las premaknilo naprej rešitve perečih vprašanj.

Do sličnega stališča prihaja tudi v novi številki list «La zona franca», glasilo gospodarskih krogov, ki se bore za njeno uresničitev. Poleg tega objavlja list tudi zanimiv spisek «tržaških prvenstev», v katerem poudarja, da je Trst na prvem mestu po brezposelnosti in se lahko ponaša z rekordnim nerazumevanjem s strani vlade.

—«»—

Tržaški arzenal zmagal na natečaju

Tržaškemu arzenalu je uspelo zmagati na mednarodnem natečaju za dodelitev prenovitve 10.000-tonske urugvajske ladje «Chios», katero bodo iz Montevidea privlekli v Trst z vlačilci in jo v Arzenalu popolnoma prenovili. Ladji bodo popravili tudi pogonski stroj in prenovili dno, ki je resno poškodovano. Dela bodo trajala okoli štiri mesece.

PRISPEVAJTE ZA DIJASKO MATICO!

Zaradi spora z vodstvom podjetja

Danes zborovanje uslužbencev Acegata

Kakor je bilo napovedano, so se včeraj sestali sindikalni voditelji v podjetju Acegat in so razpravljali o položaju, ki je nastal v sindikalnem sporu z vodstvom tega občinskega podjetja, potem ko je upravni odbor Acegata odklonil sklep občinskega sveta glede proračuna Acegata.

Na zborovanju vseh uslužbencev Acegata, ki bo danes ob 16.30 v menzi Acegata pri Sv. Ivanu, bodo sindikalni predstavniki poročali delavcem o sklepih včerajšnjega sestanka.

Danes dopoldne pa se bodo na županstvu sestali sindikalni zastopniki s podžupanom in odbornikom Gridellijem. Kot smo že poročali, bi ta sestanek moral biti že v ponedeljek, a je bil odložen zaradi odsotnosti župana in podžupana. Nameščenci in uslužbenci Acegata so spričo zavlačevanja vse zadeve vedno bolj nezadovoljni, tem bolj pa zaradi tega, ker je upravni odbor, katerega mandat je zapadel ob koncu njegovega zborovanja, odbil sklep občinskega sveta. Upati je, da se bo končno našla rešitev in ča bo prišlo do sporazuma o tem vprašanju tako med zastopniki raznih političnih skupin kot med sindikalnimi zastopniki in vodstvom podjetja, sicer se bo stvar še bolj zaostrila in dovedla do nevšečnih presenečenj.

—«»—

Nova pomorska zveza z romunskimi pristanišči

Jugoslovanska pomorska družba «Jadranska slobodna linija» je ustanovila novo pomorsko zvezo z romunskimi pristanišči in pristanišči Bližnjega vzhoda. Na tej progi je odpeljala motorna ladja «Soča». Z obnovo prometa skozi Sueški prekop bo ista pomorska družba obnovila svojo progo Jadransko morje - Rdeče morje.

—«»—

Tranzitne tarife

Češkoslovaška železniška uprava je sklenila odobriti enake olajšave za prevoz tranzitnega blaga, kot jih je na zadnji železniški konferenci na Dunaju odobrila za prevoz češkoslovaškega blaga avstrijska železniška uprava. Znižanje se nanaša na prevoze masovnega blaga in dosega 10 odstotkov za prevoze proti Trstu.

Sestanek odborovih strank o vprašanju Acegata

Še vedno nesoglasja glede nove upravne komisije

Včeraj so se na županstvu sestali demokristjani, socialdemokrati in republikanci ter razpravljali o novi upravni komisiji podjetja Acegat. Kot smo že pisali, je to vprašanje kamen preizkušnje sedanje odborove koalicije, saj se do sedaj niso mogli še sporazumeti v nobeni točki.

Demokristjani vztrajajo na stališču, da se vključijo v novo upravno komisijo Acegata predstavniki manjših opozicijskih skupin. Zato nočejo ničesar slišati o razgovorih s komunisti, ki so najmočnejša stranka opozicije. Hkrati pa predlagajo, naj bi občinski svet obravnaval vprašanje zvišanja tarif dobav in uslug Acegata, ne glede na to, kdaj in kako bo sestavljena nova upravna komisija podjetja. Po drugi strani pa socialdemokrati zahtevajo spostovanje programa občinskega odbora in obljube, ki jo je dal župan o izvolitvi odbora, da bo opozicija sorazmerno zastopana v vseh občinskih komisijah in v vseh ustanovah, v katerih ima občina svoje predstavnike.

Zato zahtevajo, da je treba vključiti v upravno komisijo Acegata tudi komunističnega predstavnika. Obenem pa zahtevajo čimprejšnje imenovanje nove upravne komisije in še nato začetek obravnave o zvišanju tarif. Kot vidimo torej, sta si stališči demokristjanov in socialdemokratov popolnoma nasprotni. Zdi pa se, da je po včerajšnjem sestanku ostalo še nekaj upanja na sporazum. Po nekaterih vesteh, se je župan približal socialdemokratskemu stališču in izjavil, da je treba spoštovati obveze do opozicije. Sicer pa pri vsem tem igrajo veliko vlogo interesi političnega značaja. Nekateri trdijo, da hoče Romanova skupina v KD povzročiti krizo odbora, da bodo nato predlagali enobarvni odbor iz samih demokristjanov. Iz tega enobarvnega odbora pa naj bi izključili sedanjega župana Bartolija. Po drugi strani pa je v Krščanski demokraciji še vedno močna leva in zmerna skupina, ki zagovarja koalicijski odbor skupno s socialdemokrati in republikanci.

Ni mogel prenesti ločitve od žene

V kuhinji odprl plinsko pipo in počakal, da ga je plin usmrtil

Nesrečnež je samomor izvršil že v nedeljo zvečer - Pustil je ženi naslovljeno pismo, v katerem jo prosi odpuščanja

Obupan zaradi odhoda žene, ki se je ločila od njega, je 45-letni klesar Stanislav Kosmina iz Ul. Canova 16 sklenil izvršiti samomor. Svoj načrt je takoj uresničil s tem, da je odprl plinsko pipo in čakal.

Do ločitve je prišlo pred 15 dnevi in od tedaj je Kosminovo stanovanje čistila in pospravljala 35-letna Marija Starc vd. Vattovani iz Ulice Molin a vento. Ta ženska je tudi včeraj stopila v Kosminovo stanovanje, a ko je odprla kuhinjska vrata, je prestrašeno obstala: Kosmina je namreč secel oblečen in z dežnim plaščem na sebi na stolu, medtem ko je iz bližnje peči uhajal plin, ki ga je zmoril.

Ko je prišla na merto policija, ni bilo mogoče Kosmini več pomagati: policijski zdravnik je celo ugotovil, da je morala smrt nastopiti kakih 30 ur pred odkritjem, to je v nedeljo zvečer.

Preiskovalni organi so na mizi našli dva listka; eden je bil namenjen Kosminovi ženi, katero je prosil odpuščanja, na drugem pa je bilo napisano samo «9.30». Kaj je hotel s tem povedati Kosmina, pa je skrivnost. Dejstvo je, da to ne more predstavljati ure, ko je mož sklenil odpreti plin.

Okoli 11. ure so truplo pokojnika odpeljali v mrtvašnico splošne bolnišnice, kjer bo ostalo na razpolago rodnim oblastem.

* * *

51-letni Giuseppe Sinigaglia iz Vicolo S. Fortunato, kateremu je predvčerajšnjim popoldne postalo slabo med delom v Tovarni strojev pri Sv. Andreju, je včeraj zjutraj umrl v bolnišnici.

Moža je zdravnik ob prihodu v bolnišnico sprejel na nevrološkem oddelku, kjer ga je pridržal s pridržano prognozo in kljub potrebni pomoči se je njegovo stanje vidno slabšalo, čokler ni, ne da bi se prej zavedel, za vedno zaprl oči.

—«»—

Na ortopedskem oddelku nikoli ne zmanjka dela

Včeraj zvečer so morali sprejeti na ortopedskem oddelku kar štiri osebe, ki so se poškodovale na različne načine.

67-letni Ilio Liserani iz Ul. Petrarca na primer, je postal žrtev prometne nesreče že 14. t.m., a ker je mislil, da si pri padcu ni ničesar naredil, je odšel domov ter pustil vespista, ki ga je podrl na tla, da je nadaljeval pot, ne da bi prej pogledal evidenčno številko vozila. Liserani, ki bo ostal zaradi zloma gležnja česne noge 30 dni na ortopedskem oddelku, je dodal, da je do nezgode prišlo potem, ko je v Ul. F. Severo blizu univerze stopil s filobusa št. 17.

Kako si je 36-letni Stanislav Blažina iz Gabrovca pri Zgoniku zlomil desno nogo, zaradi česar bo moral ostati pod oskrbo zdravnikov ortopedskega odčelka 40 ali celo 60 dni, ni točno znano.

Blažina, ki se je zatekel v bolnišnico z rešilnim avtom, je izjavil, da ga je neki neznanec v baru-buffetu v Narodni ulici na Opčinah močno brcnil v nogo, medtem ko so openski karabinerji obvestili, da je mož zaradi vinjenosti padel pri vratih lokala. Okoli 19. ure pa se je pripeljal v bolnišnico tudi 18-letni Fulvio Kuret iz Loga pri Dolini, ki je, kakor je sam povedal, med povratkom z vespo proti domu, nedaleč od stanovanja, nerodno padel. Ker si je pri nezgodi zlomil ključnico, so ga zdravniki pridržali s prognozo okrevanja v 30 ali 40 dneh na ortopedskem oddelku.

Končno je moral v bolnišnico in seveda tudi na ortopedski oddelek 30-letni Enrico Bisiacchi iz Ul. Cisternone, ki je postal žrtev nezgode na delu. Bisiacchi je bil namreč zaposlen pri gradnji nove hiše v Ul. Gelsomini, ko je sredi dela nepričakovano padel s tri metre visokega zidarskega odra.

Do nezgode je prišlo že popoldne, a Bisiacchi se je zatekel po zdravniško pomoč šele po 21. uri, ko ni mogel več prenašati bolečin. Te so bile posledica hudega učarca na levi nogi z verjetnimi kostnimi poškodbami. Zdravniki so možu priporočili, da bi ostal v njihovi oskrbi, kar je Bisiacchi sprejel in tako bo ostal v bolnišnici 10 do 20 dni.

—«»—

Drago plačan skok s tramvaja

S pridržano prognozo so morali včeraj popoldne sprejeti na prvem kir. oddelku 14-letnega dijaka Fabia Marchiolija iz Ul. Biasoletto, kateremu so zdravniki v bolnišnici ugotovili poleg podplutbe na glavi, šoka in lažjih znakov možganskega pretresa tudi verjetne poškodbe na hrbtenici.

Marchioli, ki so ga pripeljali v bolnišnico z zasebnim avtom, je zdravnikom izjavil, ča se mu je nezgoda pripetila popoldne okoli 15.45, ko se je vozil s tramvajem št. 9 proti mestu. Blizu športnega igrišča pri Sv. Ivanu je hotel plačati s 50-lirskim novcem listek, a denar mu je padel na cesto. Da bi ga pobral, je skočil s tramvajske prikolice v teku in padel. Kljub njegovemu resnemu stanju pa zdravniki še niso obupali, da bi ga rešili.

Posledice pokvarjene plinske napeljave

Nekaj minut po 16. uri so morali sprejeti s prognozo okrevanja v nekaj dneh na opazovalnem oddelku 69-letno upokojenko Antonio Sponzo iz Ul. Bonomea, kateri so zdravniki ugotovili lažje znake zastrupljenja z gorilnim plinom.

Ženska je izjavila, da je prišlo do zastrupljenja zaradi pokvarjene plinske napeljave oziroma štedilnika v njenem stanovanju.

Sv. Jakob v predavanju prof. S. Rutterija

Sinoči je predaval prof. Rutteri, znani zgodovinar tržaškega mesta in njegove umetnostne zgodovine, pred polno dvorano izbranega tržaškega občinstva, italijanskega seveda, v veliki dvorani gimnazije Dante Alighieri (ali bi si mogli privoščiti tudi Slovenci zgodovinsko predavanje v kaki šolski dvorani?!), o nastanku mestnega rajona pri Sv. Jakobu.

Predavanje so spremljale skioptične slike, ki je bilo čisto v stilu italijanskega nacionalističnega znanstvenika, ki mu je treba priznati v glavnem znanstveno točnost, kolikor zadeva italijanski del mesta; le včasih teži, da se razlije preko resničnosti. Kolikor zadeva slovensko plat mesta pa velja zarota absolutnega molka, vrag ne daj imenovati slovensko ime. Če absolutno ni mogoče iti mimo, tedaj le — rahel namig kot n. pr. približno rečeno, da je ta mestni predel v glavnem drugačnega značaja kot stari predeli mesta, z izjemo seveda posameznih patricijskih fevdalnih palač in vil, n. pr. Sartorijev ali Giulianijev... Ali pa celo: v predelu so še že nekdaj zbirali zloglasni, sumljivi ljudje — dasi priznava, da je bil to zelo delaven predel, ki o njem priča tudi ulica «dell'Industria», zato so se tod redno, že v avstrijskih časih, strežniki hodili v družbi s trdim korakom (ne vem ali je omenil kdaj še kak drug mestni predel, ki je bil nedvomno še bolj zloglasen po raznih incidentih kot n. pr. Ul. Cavana...).

A vse to bi bilo še najmanjše zlo, kvečjemu sofistično izogibanje resnice, kolikor ne prija. Kaj naj pa rečemo o tolmačenju ulice z imenom Golauca kot se je prej imenovala Ul. S. Zenone? Tu privleče za lase — kot je slaba navada vseh tržaških znanstvenikov njegove vrste — tolmačenje iz «gola», vsekakor za vsako ceno italijansko, latinsko (v kakem primeru bi še tolerirali nemško, avstrijsko n. pr. pri piazza della Scranga (ali kako bi pisali Sranga, nekdanji Trg Stare mitnice, Stara šranga! Barriera Vecchia), nikakor pa ne slovensko! Kje naj bi bila ta «gola», namreč geografska tesen? Ker je že ne more nanašati na Ul. del Rivo, kjer je tekel majhen potoček, ki je pač imel kot vsi mestni, slovensko ime «Potok», pa naj je to bil Potok pri Kovačičnem mostu (Goldonijev trg) ali pri Mandraču ali Rocolski potok, je bil vedno in je ostal pa čeprav «patoc» tudi med Italijani, misli, da bi bil nekak prehod med visokim zidom tam nekje. Seveda pa tu nekje spet pade, ker prizna, da se je to ime nekoč nanašalo na širši predel. O tem smo prepričani oz. današnja raba pri starih, ki še poznajo to ime, je pravzaprav to za ves gornji, t. j. najvišji predel Sv. Jakoba, ki je bil gol, medtem ko je bilo vse naokrog lepo obraščeno, posebno v nasprotju s Scedno, zelo bujno obraščeno, zato je tu silno razsajala burja, kar je pravilno omenjal profesor Rutteri, ki se je povsod naslanjal na to zemljepisno posebnost in slikovitost raznih imen.

Če bi se ime že nanašalo na kako res geografsko danost, bi to mogla biti edinole grapa ob Potoku (Ul. del Rivo), — te pa niti predavatelj noče imenovati, ker gre predaleč navzdol v dolino, kar gotovo ne drži, po vsej tradiciji, ki je ne zanika. In če bi že bil — ammesso ma non concesso! — latinski koren, od kod potem slovenska beseda, kot jo najdemo enako tudi na Tržaškem Krasu, ne da bi šli iskat Golake gor nad Ajdovščino. — Že po tem lahko trdimo, da je vse zavijanje namerno iz trte zvito, da se prikrije resnica, ki je preveč očitna, da bi jo prezrli.

Sicer pa, ko je predavatelj že večkrat imenoval ta značilni, živahni, ljudski predel, ni hotel nikdar niti z namigom označiti značaja tega ljudstva. N. pr. pri predvajanju diapozitiva o cerkvi sv. Jakoba kot je bila takoj po zgraditvi, t. j. pred dobrim stoletjem, je opaziti pri skoro edini jasno vidni človeški podobi moškega v «ščedenski» narodni noši, s kratkimi, podkolenskimi «brgešami», na prostoru pred cerkvijo, ki je bil takrat še ves nezazidan. Italijani so si radi privoščili smešenje te noše, zato moremo vsekakor izključiti, da bi kak Italijan nosil to nošo. V Ulici Suhega mlina še sedaj stoji v edini enonadstropni hišici lepa stara kraška «kalona» z značilnim cvetličnim ornamentom, in druga v Ul. sv. Marka. In vse to bi bili dokazi o resničnem «ljudstvu», ki ga večkrat omenja, a brez imena, in ne le tri patricijske družine: Sartorijev, priseljenih z genovske Riviere, Giulianijev, domnevnih potomcev ali vsaj sorodnikov rimskega cesarja Giuliana in ...guvernerja Trsta.

Nočemo nadaljevati s citiranjem za dokaz o duhu predavanja, ker bi nas predaleč zaneslo. Toda že iz tega je jasno razvidno, kako se ustvarja med tržaškimi Italijani, ki vendar z lastnimi očmi lahko vidijo in slišijo, če hočejo, kakšna je resnica o etničnem položaju v Trstu, — mnenje, da ni govora o čem drugem, kot o italijanskem in še latinskem ali kvečjemu še v preteklosti avstrijskem mestu, celo v tem predmestju, ne le v centru.

J. Z.

GLEDALIŠČA

VERDI

Danes ob 20.30 tretja predstava Bellinijeve opere «Puritanci».
Jutri ob 20.30 premiera Verdijeve opere «Othelo».

V SOBOTO 23. FEBR. ob 21. uri v dvorani stadiona «Prvi maj»

II. ples Glasbene Matice

Igra «Avsenikov kvinteta» (gorenjski).

Vmes zabavni spored Ježka (Milčinski) in drugih.

Prodaja vstopnic in rezerviranje miz od danes 20. t. m. dalje v Tržaški knjigarni, Ul. sv. Frančiška 20, tel. 37338 in dve uri pred začetkom pri blagajni dvorane.

Dijaki z izkaznico dobijo vstopnice po znižani ceni.

V NEDELJO 24. FEBR. ob 18. uri v Avditoriju

Zabavni pustni popoldan

Sodelujejo: «Avsenikov kvintet», pevski duet Sonja Hočevar in Marija Ahačič z narodnimi pesmimi ter Frane Milčinski - Ježek in Pavle Kovič.

Vabila bodo na razpolago od četrtka dalje v Tržaški knjigarni v Ul. sv. Frančiška 20.

PEVSKO DRUSTVO «VALENTIN VODNIK»

priredi danes 20. t. m. ob 20.30 v dvorani «Prosvetnega doma» v Dolini kulturni večer.

Na sporedu bo predavanje

O HUMORJU

Predaval bo MIKULA LETIC
Vstop prost.

LJUDSKA PROSVETA

Prosvetno društvo «Andrej Čok» na Opčinah obvešča, da posluje društvena knjižnica vsak ponedeljek in četrtek od 20.-21. ure.

RAZNA OBVESTILA

PLANINSKO-FOTOGRAFSKA RAZSTAVA

Pred fotografsko razstavo SPD planinskih in tržaških pokrajinskih motivov, pozivamo planinske fotoamaterje, člane SPDT ali simpatizerje, da pripravijo povečave izbranih slik v formatu 24x30 predložene na kartonu pod steklom. Sprejmejo se največ tri slike od udeleženca, najkasneje do 15. marca v Ulici Roma 15-I.

Seja izvršnega odbora SGKZ bo danes 20. t. m. ob 20.30 v društvenih prostorih.

Sindikat slovenske šole vabi svoje članstvo na sestanek, ki bo v četrtek 21. t. m. ob 18. uri na sedežu sindikata v Ul. F. Filzi 8-I. Na dnevnem redu bo poročilo in razgovor o tekočih zadevah.

—«»—

OD VČERAJ DO DANES

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 19. februarja se je v Trstu rodilo 11 otrok, porok je bilo 6, umrlo pa je 11 oseb.

POROCILI SO SE: inženir Enrico Baucher in gospodinja Adelaide Hausbrandt, šofer Mario Sossi in gospodinja Elda Debernardi, mizar Mario Gerebizza in gospodinja Antonietta Svab, tesar Giovanni Maiani in gospodinja Benedetta Mongello, tesar Aldo Trevisan in gospodinja Graziella Flora, geometer Tito Del Fabbro in gospodinja Nora Rossi.

UMRLI SO: 78-letna Luigia Tranquillini vd. Giacomelli, 37-letni Mario Rumaz, 65-letna Antonia Scherian por. Eller, 55-letni Antonio Regani, 77-letna Josipina Kocjančič por. Mihelj, 64-letni Angelo Braini, 75-letna Francesca Busich por. Degrassi, 51-letni Gino Sinigaglia, 86-letna Leocadia Pittamitz, 76-letna Francesca Siscotti vd. Gombani, 68-letni Umberto Malocco.

—«»—

NOCNA SLUŽBA LEKARN februarja 1957

Crevato, Ul. Roma 15; Croce Verde, Ul. Settefontane 39; Gmeiner, Ul. Giulia 14; Al Lloy

MIHAIL ZOŠČENKO

Dogodek v vlaku

Umeje se samo ob sebi in o tem ni nobenega dvoma, da so otroci naša najskrajnejša potrebščina. Država brez otrok sploh ne bi mogla živeti. Otroci so naša bodočnost. Vse nade opiramo nanje, nanje zidamo. To tem bolj, ker se odrasli ne morejo tako hitro odreči svojim malomeščanskim navadam. Toda otroci utegnejo, ko dorastejo, izenačiti našo pomanjkljivo izobraženost.

Zaradi tega bi morali otroke naravnost nositi na rokah, odpihniti raz nje vsak najmanjši prašek in jim čistiti noske. Ne oziraje se na to, je li otrok naš ali tuj ali za nas postranska stvar.

Da bi pa vse to izpolnjevali, imamo le premalo prilike.

Spominjam se zelo originalnega dogodka v vlaku tam nekje blizu Novorosijska. Vsi potniki v tistem vozu so se peljali v Novorosijsk. Med njimi je bila tudi ženska, mlada žena z otrokom. Otroka je držala v naročju. Gotovo se je peljala z njim v Novorosijsk. Najbrž je delal njen mož tam v kaki tovarni.

Pelje se torej k možu. Vse, kar se spodobi: v naročju otroka, na klopi culo in koš. In z vsem tem se pelje v Novorosijsk. Otroče v njenem naročju je precej glasno. Veka in se dere, kakor bi ga bili za to najeli. Skoraj gotovo je bolno. Kakor se je pozneje ugotovilo, so ga bile popadle medpotoma bolečine v želodčku. Ali je zaužilo kaj slabo skuhanega, ali je kaj popilo, skratka, posledice so se pojavljale. In zato je vpilo na vse grlo. Z eno besedico — ljubeznivo otroče! Ne razume, kako, kaj in zakaj trpi njegov želodček. Koliko more biti staro? Mogoče tri leta, mogoče samo dve. Ker nimam nikake priložnosti opazovati otroke v zasebnem življenju, se le težko odločim, koliko let utegne imeti taka stvarca. Toliko pa lahko trdim z vso odločnostjo, to otroče je otroče revolucije, na vratu nosi rdečo podbradnico.

Tako se je torej peljalo otroče s svojo materjo proti Novorosijsku. In je medpotoma kakor nalašč zbolelo. Zaradi bolezni je neprestano javkalo, jokalo in obračalo pozornost vseh nase. In seveda ni dalo materi niti za trenutek miru, da bi vsaj nekoliko zadremala. Že dva dni ga nosi v naročju. Ne more zaužiti niti požirka čaja. Pred Lihno je nagovorila mati sopotnike:

«Prosim vas, oprostite, da vas nadlegujem, pazite na moje malo. Na postajo skočim, da spijem žlico juhe. Jezik se mi lepi v ustih. Sama ne vem,» je nadaljevala, «kako pridem do cilja. Potujem,» je dostavila, «v Novorosijsk k možu».

Sopotniki bi bili radi preslišali, od kod prihaja prošnja. Obrnejo se, češ: «Kaj hoče še? Vso pot vpije in javka in potem bavi se še z njim! Slednjič nam ga lahko še podtakne. Kdo ve, kaka mati je? So matere, ki so sposobne za vse, ne da bi kaj pomislile!»

Čeprav se to ni zgodilo in je ostala ljubeča mati pri otroku, si niso predstavljali sopotniki, kako se bo zadeva razvila. Glede prošnje so bili le oprezni in so jo molče odbili. V vozu se je peljal tudi potnik. Videlo se mu je, da je iz mesta. S kapo na glavi in odet z znanim mednarodnim gumijastim plaščem. In seveda z opankami. Ta se je obrnil ogorčen do sopotnikov:

«Zares,» je dejal, «prav slabost me prevzema, ko vas pogledam. Kakšni ljudje ste — človek se mora kar čuditi! Ali more ostati človek brezbrižen v takem trenutku, tovariši? Mati si ne more privoščiti niti grižljaja, otroče jo le preveč zaposluje, tu se pa vsak izmika svoji socialni dolžnosti. S tem se pa že odklanja socializem!»

Nekateri potniki so pripomnili:

«Če je tako, pazi sam na otroka! Vsak klatež nam vendar ne bo v železniškem vozu govoril o napredku!»

In odgovoril jim je:

«Naj sem tudi samski in precej zaspan in čeprav se vsa stvar ne tiče niti od daleč mene, ki ne znam občevati z otroki, nisem glede otrok tako brezsrčen!»

In vzame otroka v naročje, ujčka ga na rokah in se s prstom poigrava z njim. Seveda se mu mlada žena ganljivo zahvaljuje. V Lihni je izstopila. Hiti v točilnico na postaji in se dolgo ne vrne. Vlak postoji deset minut. Deset minut mine. Zvonec prvič zapoje. Nato drugič in v tretje, postajni načelnik daje znamenje za odhod, maha z rdečo čepico. Mlada mati se še vedno ne vrača. Vlak se že začenja premikati, drdra čez tračnice — o mladi materi ni sledu. V vlaku se odigravajo različni prizori. Nekateri se neprikrito smejejo, drugi bi radi potegnili zasilno zavoro in tako ustavili vlak. Mladi mož z opankami sedi mrtvaško bled in ne misli več na spanje. Tudi ne govori več. Zibljе otroka na kolenih in prisluškuje raznim nasvetom.

Nekdo mu svetuje, naj odpošlje na svoje stroške brzojavko, drugi menijo: «V Novorosijsku oddajte otroka policiji! Če ga ne sprejmejo, posinovite ga v najhujšem primeru!»

In otroče javka in stoka in se dere ko prej in noče za nič ne ležati na klopi, hoče biti pestovano.

Tako mineta dve uri. Vlak se ustavi slednjič na večji postaji. Mož z opankami zagrabi otroka in sili na ploščad, da obvesti policijo. V tem pa plane mlada mati nenadoma v voz. In pojasnjuje:

«Prosim oproščenja! Použila sem nekaj žlic tople juhe, postala sem pa nato tako zaspana, da sem šla v drug voz. Da nekoliko zadremljem. Dva dni že nisem spala. Če bi se bila vrnila sem, bi gotovo ne utegnila zaspati».

In vzame dete v naročje in ga ujčka in poljubuje vedno znova.

Mož z opankami pravi:

«Vedli se niste popolnoma pravilno, državljanka. Ker ste pa spali, razumem vaše vedenje. Otroci so naša bodočnost — nisem nasproten, če moram še paziti nanje».

In zasmejali so se v vozu. To je bil mnogo obetajoč znak za nadaljnji razvoj in vse se je končalo v splošno zadovoljnost.

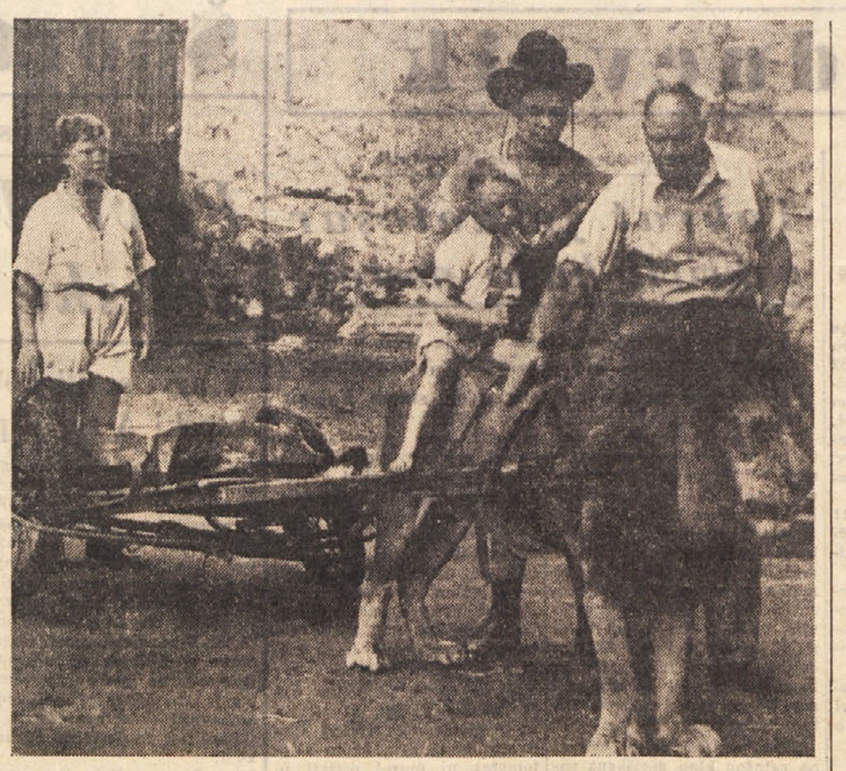

Pred osmimi leti je Joan Fritz ustrelila leva na bregu reke Zambesi; njegov mladič je danes pohlevna vprežna žival z imenom Samson: o krvoločnosti «kralja živali» ni več ne duha ne sluha

V Avstriji razpravljajo o načinu izvolitve novega predsednika republike

Ljudska stranka se zavzema za posredne, socialisti pa za neposredne volitve - Možnost kandidiranja osebnosti izven strank

Težko bi bilo točno ugotoviti, ali so važni dogodki v svetu v poslednjih mesecih zasenčili dogodke v Avstriji, ali pa je politično zatišje samo ustvarilo v Avstriji ozračje, v katerem ni nobenih senzacij, vsaj za prve strani inozemskih časopisov. Leta okupacije in čas, ko je bilo «avstrijsko vprašanje» vedno v ospredju ter so se z njim stalno ukvarjali dopisniki in komentatorji, so že davno minila. Sedaj igra Avstrija na svetovnem torišču udobno nevtralno vlogo, ker se čuti zavarovano z vzhodnimi in zahodnimi jamstvi.

Danes bi lahko označili avstrijsko notranjo in zunanjo politiko morda najbolje z besedama harmonija in kompromis. Katoliška ljudska stranka in socialisti so vkljub ideološkim razlikam v vseh notranjih in zunanjih vprašanjih vedno našli sporazum ter že dolgo let sodelujejo med seboj, tako da so nekateri imenovali njih sodelovanje «srečen politični zakon». Njihovo sodelovanje je bilo pogojeno po njihovi moči. Ljudska stranka je močno zasidrana med kmeti, socialisti pa imajo absolutno večino med delavstvom. Seveda se ne more trditi, da ni bilo različnih mišljenj in manjših kriz v dolgi dobi skupnih nastopov, zlasti v vprašanjih gospodarskega razvoja in v nekaterih vprašanjih notranje politike. Toda doslej so se še vedno sporazumeli na splošno zadovoljstvo vseh Avstrijcev.

Zato se tudi od izida sedanjih razpravljanj v taborih obeh strank glede izbire naslednika nedavno umrlega predsednika Koernerja ne pričakujejo posebna presenečenja, čeprav gre tudi za neka vprašanja volilnega sistema.

Po ustavnih predpisih se predsednik republike voli z neposrednim splošnim in tajnim glasovanjem. Po Koernerjevi smrti je Ljudska stranka začela zastopati stališče, da se je treba odreči temu načelu ter da se izvoli novi predsednik s posrednimi volitvami, to je, da ga izberejo člani parlamenta. Sam kancler Raab je nedavno od tega zagovarjal to stališče, čes da bi neposredne volitve v vsakem primeru povzročile ostro strankarsko borbo na terenu in to bi več mesecev hromilo politično in gospodarsko življenje v državi. Res je, da bi glasovanje 215 poslancev bilo bolj preprosto kakor ustvarjanje velikega volilnega aparata. Glavni vzrok za takšno stališče Ljudske stranke pa je v tem, da ima v poslanski zbornici večino desetih poslancev ter da bi tako skoraj gotovo izvolili člana te stranke za predsednika. Če bi pa po parlamentarnih računih postavili še kakšnega «nevtralnega» kandidata, tedaj bi bila zmaga Ljudske stranke gotova.

Socialistom pa bi bolj ustrezale neposredne volitve, čeprav so na zadnjih volitvah po številu glasov ostali v manjšini. Računajo, da bi volitve predsednika republike ne bile glede rezultatov nujna ponovitev parlamentarnih volitev ter da bi utegnil socialistični kandidat dobiti celo večino. Te volitve pa bi lahko bile tudi dobro merilo za sedanje razpoloženje volivcev. Razen tega imajo socialisti več tradicije glede predsedniškega mesta. Zadnja dva predsednika republike, to je Karl Renner in Theodor Koerner sta bila oba socialista in sta uživala nedeljene simpatije in ugled med Avstrijci. Razen tega imajo socialisti še en argument: mesto predsednika republike bi moralo pripadati njim, ker ima Ljudska stranka v rokah vladno predsedstvo. Socialisti vidijo tudi v tem možnost, da pride njihova moč do konkretne veljave v upravljanju države.

Pogovori med strankama o načinu volitev še vedno trajajo. Predvideva pa se tudi možnost morebitne kompromisne osebnosti, ki bi bila skupni kandidat koalicije. Ljudska stranka je predlagala upokojenega profesorja Dankeja, socialisti pa Schaerfa. Medtem pa predstavlja za obe stranki kandidiranje važne politične osebnosti precej težkoč. Predsednik republike se mora namreč umakniti iz aktivnega strankarskega delovanja; nobena izmed dveh strank pa ne razpolaga z velikim številom močnih osebnosti ter bi zato le težko določila kakšnega od svojih prvakov za to odgovorno dolžnost. V teh okoliščinah se je pojavila možnost kandidiranja osebnosti izven strank, ki pa bi imela velik osebni ugled. Sedanji razgovori med strankama bodo do končno odločili, ali bodo izbrali sistem neposrednih volitev ali volitev v parlamentu. V tem poslednjem primeru pa bi morali spremeniti ustavne predpise, ki se nanašajo na izvolitev predsednika republike.

Iz diskusije glede izvolitve predsednika avstrijske republike se je izcimilo vprašanje volilnega sistema v Avstriji. Socialisti predvsem ugovarjajo načinu volitev, po katerem same stranke delijo volivcem glasovnice. V Avstriji namreč ne dobi volivec glasovnice na samem volišču, marveč pošilja vsaka stranka volivcem lastne glasovnice. Tako gredo volivci že zdoma z glasovnico, ki so jo izbrali. Te glasovnice pa delijo aktivisti strank tudi še pred volišči. Socialisti menijo, da lahko na ta način zlasti po vaseh stranke lahko vplivajo na volivce ter da zato ne gre samo za tehnično vprašanje. Razen tega menijo, da bi z uvedbo edine uradne glasovnice bilo manj možnosti vplivanja na volivce kot pri sedanjem sistemu. Hkrati so opozicijske stranke postavile tudi vprašanje razdelitve mandatov. Razdelitev mandatov se v Avstriji namreč ne podeljuje po dejanskem številu dobljenih glasov, marveč s posebno volilno računico, ki je v prid velikim strankam. Tako na primer navajajo, da je na zadnjih volitvah potrebovala Ljudska stranka za en mandat 24.390 glasov, Socialistična stranka 25.315 glasov, Stranka svobode 47.292 glasov, KPA pa celo 64.146 glasov za en mandat.

Ne bi mogli pa trditi, da so te diskusije razvnele v Avstriji politične strasti. Razgovori in pogajanja potekajo mirno in v ozračju, ki je možno le v Avstriji. Če bi namreč hoteli ugotoviti, katero vprašanje je sedaj za Avstrijo najbolj važno, bi vsekakor prišli do zaključka, da je to vprašanje madžarskih beguncev, ker povzroča hude finančne težave, kajti vsa pomoč Zahoda je bila doslej nezadostna.

—«—

Po Marsu Venera

Pred dnevi je vzhodnonemška novinarska agencija ADN prinesla vest iz Moskve, v kateri se govori o velikopoteznem načrtu nekega sovjetskega znanstvenika. Gre za načrte sovjetskega strokovnjaka Jurija Hlebčeviča, ki namerava ugotoviti, ali je na planetu Veneri življenje možno in ali je tam sploh kaj živega. To svojo zamisel namerava uresničiti s pomočjo televizije. Hlebčevič namerava spraviti televizijsko kamero s pomočjo več raket v bližino Venere, od koder bi kamera oddajala na Zemljo «svoje vtise». Ker je Venera zelo daleč, bi s posebno napravo pognal televizijsko kamero na višino kakih 35 tisoč km. Tu bi kamera začela krožiti okoli Zemlje kot nekak umetni satelit. Vtem pa bi s posebnimi vodenimi raketami spravili tja potrebno gorivo, s katerim bi raketa nato nadaljevala pot do cilja do bližine Venere, in bi nato «obveščala» zemljane o življenju na tem planetu. Učenjaki imajo pogosto glavo v oblakih, za Hlebčeviča pa bi rekli, da jo ima celo nad oblaki, če bi ne vedeli za načrte raznih drugih znanstvenikov, ki govore o še bolj drznih načrtih.

Muhavosti «čudežne» deklice Minou
Kaj pravi o njej njena krušna mati

Mala pesnica je pritegnila nase pozornost psihiatrov, pediatrov, psihoanalitikov ter vse francoske javnosti

Vse se zdi, da bo Francija, ki je vedno prednjačila na kulturnem in duhovnem področju, postala tudi dežela «čudežnih otrok». Vsi se spominjajo, kako velik hrup je nastal okrog zelo mlade pisateljice Françoise Sagan z njenim prvim romanom «Bonjour Tristesse». Sedaj pa je pozornost francoske in tudi svetovne javnosti obrnjena na malo Minou Drouet, odkar je isti založnik, ki je izdal omenjeno knjigo Saganove, izdal tudi zbirko njenih pesmi. Za deklico so se tedaj začeli zanimati psihologi, razni profesorji, pediatri, matematiki itd. Spričo vsega tega bo pač najbolj zanimivo, kaj pravi o deklici Claude Drouet, ki jo je pohčerila.

Claude Drouet pripoveduje takole: «Za matere ne obstajajo čudežni otroci in prepričana sem, da je to dobro za Minou. Nedavno od tega je pisala Minou nekemu prijatelju: ‚Ko se vračam k svojim prvim spominom, se zavedam, da sem tedaj res bila čudežna. Tri ure sem se neprenehoma borila, da bi prepečila steklenici s cucljem vstop v svoja usta ter sem pri tem uporabila več energije, kot bi je potreboval volk, da bi požrl celo čredo. Zakaj vse to? Samo zato, da bi videla, kako so se zaradi moje trme na materinem obrazu menjavali kakor na filmskem platnu: smeh, prošnje, rotitve, solze in jeza'.

V teh vrstah je ves značaj male Minou; značaj, ki ga je zelo težko razumeti in katerega razumevanja povzroča težkoče tudi meni in moji materi, čeprav se nismo nikoli ločile. Mnogo prej, preden je postala moja hčerka uganka za javnost, je bila skrivnost za svojo družino. Stiri leta sem dobivala najbolj različne odgovore od vseh pediatrov, h katerim sem peljala deklico na pregled. Ona pa je vedno prebijala dneve s tem, da je občudovala oblake.

Ko Minou sploh ni hotela spregovoriti, sem vedela, da ni nema, kajti po cele ure je lajala in posnemala lovske pse, ki so v bližini lovili zajce. Toda spregovoriti ni hotela, čeprav je natančno posnemala tudi šum kapljic dežja na oknih ali valov.

Ko je prvič zagledala zemljevid, je bilo to zanjo pravo odkritje. Seveda ni postala normalna, toda z izredno natančnostjo je začela risati v pesek verige gora. Turisti so jo večkrat občudovali, kako je pisala v pesek razna zemljepisna imena brez vsake napake. Toda največ zaslug za «prebujenje» Minou je imel vsekakor radio. Nekega dne sem opazila, da je Minou zapustila svoj stol in s spremenjenim izrazom, razširjenimi zenicami in radostnim obrazom poslušala glasove glasbe, ki so prihajali iz kuhinje. Z materjo sva drugi dan opazili, da «starka» sploh ni znala več hoditi, marveč da je samo plesala.

Ko je Minou končno le spregovorila, ni izgovarjala posameznih besed, marveč kar po cele stavke; toda njena izgovarjava je bila nejasna, tako, da jih je morala ponavljati. Zaradi tega pa ni rada govorila pred ljudmi, ker se je bala, da bi morala vsak stavek še štirikrat ali petkrat ponoviti. Kolikokrat je potem odgovarjala novinarjem s skoraj zaprtimi usti in z nerazumljivimi enozložnimi besedami! Ko so ji to očitali, je dejala: ‚Ko rečem en stavek, me vedno prisilijo, da ga ponavljam. Zato raje ne rečem nič'. Njena lena molčečnost, njeno zapiranje pred drugimi, njena potreba po oporekanju, zbadanju in norčevanju iz drugih ljudi so prispevali k temu, da so jo mnogi smatrali za čudakinjo. Neki psihoanalitik jo je tri ure izpraševal, nato pa povabil, naj nariše hišo. Deklica je narisala dva vhoda, nakar je mož dejal, da je to zelo značilno ter da sedaj verjame, da res ona piše pesmi. Ko pa jo je Bernard Bosch, ki je vedno občudoval njene risarske sposobnosti, vprašal, zakaj je narisala hišo z dvema vhodoma, mu je odgovorila: ‚Napravila sem dva vhoda, da bi ta gospod, ko bi zagledal dvoje vrat, rad čimprej odšel'.

Tri dni kasneje jo je neki novinar vpraševal, kako piše svoje pesmi. Bebasto ga je gledala in mu dejala: ‚Ne pišem pesmi, gospod, niti ne vem, kaj je poezija; gre morda za kakšno ribo?' Stvar je bila obupna. Malo prej jo je neki novinar vprašal, ali pozna Lamartina. Odgovorila mu je, da ne. Ko sem jo zvečer vprašala, zakaj je dala takšen odgovor, mi je odgovorila v smehu: ‚Brala sem o pohodih Julija Cezarja, toda ali ga morda poznam? Ali sem morda srečala Lamartina pri mlekarju?'

Njena nezadržljiva želja, da se norčuje iz bližnjega, se ne ustavlja niti pri osebah, ki jih ljubi. Nekoč je zaradi nje zašla skupina pariških osebnosti; v Lausanni pa je zaprla v klet enega najbolj slavnih švicarskih zdravnikov. Pri vsem tem pa je najbolj presenetljivo dejstvo, da jo osebe, iz katerih se brije norce, imajo še bolj rade. Nekoč je nekemu slavnemu pediatru, ki jo je pregledoval dejala: ‚Dober dan gorila'. Mislila sem, da jo bo zdravnik oklofutal, pa jo je nežno objel. Človek, ki živi z Minou, mora biti izredno potrpežljiv. Zaman sem ji skušala prepovedati pisanje pesmi ali not. Da bi mi pokazala svojo sposobnost za matematiko, je nekoč narisala na lepo posteljno odejo ogromno enačbo v kateri so x predstavljali galebi, sedmice pa lovci s puško na rami. Nekega dne se je lotila pisanja knjige za otroke in je ilustrirala vsako stran z okusnimi akvareli. Ker sem se bala, da se preveč utrudi, sem skrila papir in čopič. Tedaj je začela improvizirati nekakšno skladbo na klaviriju.

Takšna je torej Minou, ki ostaja tudi zame po devetih letih skupnega življenja še vedno uganka».

MINOU DROUET

Ciril Pregelj sedemdesetletnik

Če bi ga kdo videl, bi le težko verjel, da bo skladatelj Ciril Pregelj čez nekaj dni dopolnil že 70. leto. Čudno, saj mu življenje ni bilo z rožicami posuto niti v mladosti niti kdajkoli pozneje. Ze kot otrok je izgubil mater in prišel v roke tujim ljudem. Kljub temu je, čeprav v težkih okoliščinah z uspehom dovršil osnovno šolo v Celju in učiteljišče v Mariboru. Z glasbo se je začel ukvarjati še kot mlad učitelj. Kamorkoli je prišel, je ustanavljal in vodil otroške in mladinske zbore. Ker za mlada grla ni bilo dovolj primernih skladb, je začel Ciril Pregelj tudi komponirati.

Pod njegovo taktirko je pelo v Celju nešteto zborov, ki jih je pripeljal na zavidljivo poustvarjalno višino. Leta 1927 je prevzel moški zbor celjske Svobode. Prav ta zbor je zaslovel kot najboljši delavski zbor v Sloveniji. Kronika zbora beleži veliko število koncertov in še več nastopov pod okriljem delavskih praznikov in delavskih manifestacij.

Svoj prosti čas, ki mu je bil le redko odmerjen, je porabil za to, da je na podeželju zbiral in zapisoval narodne pesmi, jih oblikoval in tako pridal pomemben delež tudi kot prireditelj. Številne njegove priredbe so izšle v zbirkah, ki so bile kar naenkrat razprodane, dokaz, da se je znal Ciril Pregelj poglobiti v narodni melos, povsem pa oblikovati tako, da ni bila tehnično prezahtevna. Razen priredb pa šteje Pregljev skladateljski opus tudi številne umetne skladbe: samospeve, zbore, mladinske in otroške pesmi.

Ob visokem jubileju želimo priljubljenemu skladatelju še mnogo zdravih, zadovoljnih in delovnih let.

CIRIL PREGELJ

Spomenik padlim borcem vsega sveta

Akademski kipar Vinko Matković z Reke je prišel do res izvirne zamisli: postavili naj bi skupen spomenik padlim borcem vsega sveta. Svojo zamisel je začel tudi že uresničevati, čeprav je malo verjetno, da se bo ta zamisel v doglednem času v celoti ostvarila. Matković je pravkar dokončal maketo veličastnega spomenika, sedaj pa dovršuje še neke podrobnosti v svojem atelju na Pečinah. Po njegovem mnenju naj bi pri uresničevanju te njegove zamisli sodelovala posebna komisija OZN z denarjem pa naj bi prispevale vse države sveta.

Spomenik naj bi bil izgrajen v obliki krožnih stopnic, tako da bi se krogi proti središču vedno bolj zoževali. Skrajni zunanji krog naj bi imel 206 metrov premera. Na stopnicah bi zgradili številne podstavke za kipe slavnih mož, visoke od 2,50 do 3 m. Vsaka država naj bi predlagala osebe, ki bi imele posebne zasluge za napredek človeštva in za mir. Po Matkovićevem mnenju naj bi prišlo v poštev 200 zaslužnih ljudi. Pri gradnji spomenika naj bi sodelovali študenti likovnih akademij, arhitekture in gradbenih fakultet z vsega sveta.

Marion Foulkes je v središču govoric, ki so se širile te poslednje dni v zvezi z možem angleške kraljice Elizabete II., njegovim oprodo Parkerjem in ženo tega poslednjega, ki je zahtevala ločitev zaradi upredolge odsotnosti svojega moža. V Rimu se je zaprla v stanovanje svojih znancev, zakoncev Tonschek in šele pred nekaj dnevi so jo mogli fotoreporterji, ki so oblegali hišo noč in dan, končno dobiti pred objektiv

NAFTA IZ «ČRNEGA PESKA»

V Kanadi imamo ležišča nafte, ki so večja kot vse do sedaj znane svetovne rezerve te dragocene surovine

Nedavno je londonski list «News Chronicle» objavil vest, da se v Kanadi, v pokrajini Alberti, skriva še nedotaknjena rezerva 100 do 3000 milijard sodov petroleja, to je vec kot vse do sedaj znane svetovne rezerve tega dragocenega goriva. In vse to je na površini zemlje, v pesku, ki ga je reka Athabasca naplavila v teku stoletij. Pa tudi reka sama je mastna in se na prvi pogled vidi, da vsebuje petrolej. To pa hkrati pomeni, da se petrolej nekje iz podzemlja cedi v pesek, ki ga potem reka odplavlja.

Tega ogromnega nahajališča pa ni mogel do danes nihče izkoristiti iz preprostega razloga, ker ni bil do danes poznan postopek za ločitev nafte od peska in vode. Sele pred nekaj tedni je druga največja kanadska petrolejska družba «Royalite Oil Co. Ltd.» sporočila, da se ji je posrečilo praktično rešiti to vprašanje in da bo v naslednjih stirih letih vložila 50 milijonov dolarjev za črpanje nafte iz črnega peska.

Poskusi so trajali že dve leti, ko je končno inženir Gordon Couison odkril postopek na zelo zanimiv način. Nekega dne — pravi omenjeni inženir — je opazoval svojo ženo, ko je prala perilo v stroju za pranje. Tedaj se mu je porodila rešilna ideja. Napravil je mešanico olja, vode in peska in jo vtaknil v pralni stroj. Stroj je spustil v pogon za določen čas. Ko je dvignil pokrov, je imel kaj videti: gornja plast je bila čisto olje, na dnu je bil pesek, v sredini pa voda. Tako je nastal separator, ki izkorišča sredobežno silo in na zelo preprost način loči nafto od peska in vode. Takoj je svoj izum ponudil družbi «Royalite», za katero je itak delal. Družba je sklenila preizkusiti zadevo v praksi, in je prijavila patent pri pokrajinski vladi. Izdelali so miniaturni separator, ki je pokazal svoje odlike, in šele tedaj se je družba odločila, da obvesti o tem javnost.

Ray Althouse, predsednik omenjene petrolejske družbe, je v teh dneh izjavil, da bodo zgradili velike naprave, ki bodo v začetku dajale okrog 20.000 sodov petroleja na dan. Hkrati s tem so izdelali načrte za bodoče izkoriščanje črnega peska. Že prihodnje leto bodo zgradili naselje za 1400 delavcev in uradnikov, ki bodo zaposleni pri tem delu. Največja dela so predvidena v letu 1959, do leta 1960 pa bodo zgradili 7 km dolg naftovod, ki bo povezal izvoru nafte s čistilnicami v Edmontonu. Iz tega mesta se bodo naftovodi cepili v razne kraje dežele in tudi v ZDA.

Ko bo začela teči nafta po teh kanadskih cevovodih bodo državniki in politiki gledali precej drugače tudi na vprašanja Bližnjega in Srednjega vzhoda, ki so danes tako zapletena vprav zaradi petroleja!

— Če to pot izgubiš, ne prikaži se domov.

Goriško-beneški dnevnik

Seja mestnega sveta v Gorici

Nekaterim nestrpnim svetovalcem ne prija slovenski pozdrav obč. svetu

Zucalli (PSDI) kritiziral ravnanje župana in prejšnjega občinskega odbora - Batello (KPI) pozval župana, naj občinski svet podpre delovanje parlamentarcev za podaljšanje zakona o prosti coni

Včeraj zvečer je bila druga seja novoizvoljenega občinskega sveta, na kateri so predstavniki posameznih političnih skupin dali programske izjave.

Po županovih otvoritvenih besedah je najprej spregovoril svetovalec KPI Nereo Batello, ki je počastil spomin pokojnega dirigenta Toscanini-ja. Za njim se je prijavil k besedi svetovalec Zuccali od PSDI, ki je kritiziral delovanje prejšnjega občinskega odbora. Dejal je, da je sprejel odločitve, ne da bi o tem obvestil občinski svet. «Od francoske revolucije dalje — je dejal prof. Zuccali — se zasebni interesi podrejajo interesom skupnosti. To ne velja samo za poglavarje države ali preprostega državljana, ampak tako za prvega kakor tudi za zadnjega občana. Poudaril je pripravljenost socialdemokratskih svetovalcev po sodelovanju z levičarskimi krščanskimi demokrati v dobrobit občine. Zanikal je možnost sodelovanja v ljudski fronti proti prekrižanemu ščitu.

Župan je večkrat prekinil govor socialdemokratskega svetovalca ter zahteval pojasnilo glede tistega dela govora, kjer je svetovalec Zuccali indirektno kritiziral «prvega meščana». Svetovalec KPI Dati pa je rekel, da kot doslej, tudi odslej dalje ne namerava voditi naprej pripravljene opozicijske politike, ampak da bo spremljal delovanje občinskega odbora in ga kritiziral od primera do primera.

Za njim je po slovensko pozdravil občinski svet odv. Sfiligoj od SDZ. Zaradi nasprotovanja odv. Petronia in župana je odv. Sfiligoj svoj govor v slovenščini prekinil. Župan mu je rekel, da so ga pred nekaj trenutki kritizirali, ker ni spoštoval pravilnika ter je pozval Sfiligoja, naj se ga tudi on drži. Odv. Sfiligoj je nato dejal, da ne namerava voditi opozicijske politike zaradi opozicije, ampak je pripravljen sodelovati z županom, odborom in občinskim svetom.

Za njim je spregovoril neodvisni kandidat Rudi Bratuš, ki se je najprej pridružil žalosti zaradi izgube velikega umetnika Toscaninija, potem pa je nadaljeval takole:

«Tretji krat imam čast, da kot občinski svetovalec v svojem imenu in v imenu svojih volivcev slovenske manjšine pozdravljam župana, odbornike in tovariše svetovalce z obljubo, da bom deloval v občinskem svetu v dobrobit vseh občanov.

Kot neodvisni svetovalec izjavljam, da ne pripadam nobeni stranki, da nisem opustil katolicizma in da sem zaveden Slovenec, ki želi združitev vseh Slovencev v Italiji in sodelovanja z vsemi tovariši svetovalci, ki bodo glasovali za pravične zahteve slovenske manjšine, katera spoštuje zakone italijanske republike».

Zaključek svojega govora je Rudi Bratuš spregovoril v slovenščini, toda njegove besede so zamrle v javno izražanem nezadovoljstvu nekaterih prenapetih svetovalcev in poslušalcev. V naslednjem objavljamo nedopolnjen govor v slovenščini, s katerim je svetovalec Bratuš hotel zaključiti svoj nastop na včerajšnji seji mestnega sveta:

«Zahvaljujem se organizaciji naprednih Slovencev in volivcem, ki so mi omogočili, da ponovno nastopam v občinskem svetu in branim koristi ter pravice slovenske manjšine in delovnih ljudi.»

V imenu večinske stranke KD je spregovoril voditelj skupine svetovalcev KD Calderini, ki je rekel, da bo stranka ostala zvesta krščansko socialnim načelom in da bo skrbela za koristi ljudskih slojev in delavskega razreda.

Govornikom je odgovoril župan dr. Bernardis, ki se je najprej dotaknil vprašanja proste cone, o kateri odbor, upoštevajoč njegove izjave, ne namerava vsaj za zdaj napraviti nobenega odločnega koraka. O politiki do slovenske manjšine pa je rekel, da se ni nikoli delala protislovenska politika, ampak da so samo «reagirali», kadar se je žalil nacionalni čut. Omenil je, da je občina skrbela za slovenske šole in napravila vodovod na Oslavje.

Ob zaključku seje je Nereo Batello pozval župana, ki je sporočil svetovalcem, da ni dal na dnevni red njegove interpelacije, ampak samo interpelacijo svetovalca Pizzula, ker je samo ta interpelacija prišla pravočasno — naj občinski svet z morebiti skupno pripravljeno resolucijo podpre parlamentarno dejavnost poslancev Beltrame-Baresi za podaljšanje zakona o prosti coni.

Interpelacija Battela o mostu pri Podgori

Občinski svetovalec KPI Nereo Battelo je poslal županu interpelacijo, v kateri ga sprašuje, zakaj se zavlačuje izgotovitev mostu čez Sočo, ki bi omogočil delavcem iz Podgore in Stražic, da bi prej prišli na delo v SAFOG odnosno v tekstilno tovarno. Zadnje čase se je delo namreč ustavilo, kar povzroča med delavci nezadovoljstvo.

Obenem svetovalec opozarja županstvo na pomanjkljivo javno razsvetljavo na cesti, ki pelje izpred livarne SAFOG proti Ul. Brigata Pavia, kjer se delavci zvečer vračajo na delo ali z dela.

PEVMA

Gospodinjski tečaj dobro napreduje

Sedaj se učijo šivanja

V prosvetni dvorani v Pevmi se štirikrat na teden zbere okoli deset deklet, ki jih tov. Vilma Bregant uči kuharske umetnosti, šivanja in drugih veščin, brez katerih si ne moremo zamisliti dobre gospodinje. Ta teden so končale tri predmete, prihodnje tedne pa se bodo učile šivanja in drugih gospodinjskih del, s katerimi bi se obiskovalke tečaja hotele še seznaniti.

Kljub nekoliko pretesnemu prostoru tečaj dobro uspeva in so se obiskovalke med tem časom mnogo naučile. Prejšnji teden jih je obiskal tudi predsednik SKGZ dr. Mermolja, ki se je zanimal za napredek tečajnic in za učne predmete.

Za Dijaški dom na Svetogorski cesti je prosvetno društvo iz Standreža darovalo večjo količino lesnih odpadkov. Uprava Dijaškega doma se darovalcu in Ferdu Batističu, ki je les brezplačno pripeljal, najlepše zahvaljuje.

Izlet SPD z avtobusom na tekme v Planico

Kot vsako leto bodo tudi letos, seveda če ne bo vreme nagajalo, 10. marca mednarodni smučarski skoki na veliki skakalnici v Planici. Za to priliko organizira Slovensko planinsko društvo iz Gorice avtobusni izlet čez Trbiž in Belo peč v Planico. Odhod v nedeljo zjutraj in povratek istega dne zvečer. Cena vožnji tja in nazaj 1.000 lir. Vpisovanje v trgovini Čermenj na Kornu in v kavarni Bratuš. Za izlet zadostuje propustnica, ki mora imeti zapisan tudi obmejni prehod Fusine Laghi - Rateče. Kdor bi se rad udeležil izleta, pa na propustnici nima vpisanega tega prehoda, lahko uredi to zadevo na goriški policiji.

Delo občinskega podpornega društva v preteklem letu

Prefektura je prispevala 60 milijonov lir

V preteklem letu 1956 je občinsko podporno društvo ECA v Gorici pomagalo 2852 siromašnim osebam iz občine. Prenočilo je v hiralnici povprečno 68 oseb na noč, medtem ko je 27.334-krat izdalo dnevni obrok hrane med siromašne in ostarele meščane.

V denarju je bilo dane 11 milijonov 465.151 lir pomoči za hrano so upravitelji hiralnice porabili 10.125.219 lir.

Za izredno pomoč so potrošili 2.717.578 lir, za prenočišča 816.932 lir, ostalih stroškov pa so imeli še za 6 milijonov 808.000 lir.

Goriška prefektura je izdala goriški podporni ustanovi in za zimsko pomoč skupno 60 milijonov lir.

V soboto ples v Doberdobu

Doberdobska sekcija Italijanske komunistične partije organizira v soboto 23. februarja v občinski dvorani v Doberdobu zabavo s plesom na katerega vabijo občane.

DEŽURNA LEKARNA

Danes posluje ves dan in ponoči lekarna Soranzo, Korzo Verdi 17, tel. 28-79.

Dva procesa na goriški sodniji

Tokrat je kolesar zakrivil hudo nesrečo

Vozil je neprevidno, tako da je trčil v motociklista, ki je pri nesreči izgubil življenje Mesec dni zapora za tatu dveh starih koles

V večini prometnih nesreč, ki so se končale s smrtjo enega ali drugega ponesrečenca je bil obtožen avtomobilist ali motociklist, le redko je moral pred sodišče kak kolesar. Toda po prometni nesreči, ki se je pripetila 29. marca lanskega leta v Tržiču je cestna policija ugotovila, da je nesrečo, pri kateri je izgubil življenje 48-letni delavec Egone Calligaris iz Zagraja, zakrivil 66-letni trgovec Ivan Skrk iz Trsta Ul. S. Anastasia 20.

Skrk je tako moral včeraj na zatožno klop goriškega sodišča. Pred sodnikom je povedal, da je bil nesrečnega dne v Tržiču po opravkih, proti večeru se je namenil domov, toda ker se mu je mudilo si je pri znancu sposodil kolo, da bi pravočasno prišel na avtobus, ki je odpeljal iz Tržiča ob 19.30. Ko je prišel do gostilne «Ai 4 venti» v Ul. Sv. Pola je prečkal cesto, ne da bi opazil kakršno koli vozilo, ki naj bi prihajalo iz središča mesta namenjeno proti Ronkam. Zavedel naj bi se šele po trčenju, ko se je skupaj z motociklistom Calligarisom znašel na tleh. Rešilni avtomobil je oba odpeljal v tržiško bolnišnico, toda medtem, ko se je sam izmazal z manjšimi praskami, je nesrečni motociklist zaradi prejetih poškodb na lobanji po dveh urah izdihnil. Po Skrkovi izjavi je nesrečo zakrivil sam Calligaris, ki naj bi v večernih urah vozil brez luči in s preveliko hitrostjo.

Izjave Skrka je pobila priča Marino Franti, ki je vozil z motociklom tik za Calligarisom, ki z majhnim «Motomom» ni mogel dirjati in je po njegovem pričevanju vozil zelo previdno in z odprtimi lučmi. Nesrečo naj bi zakrivil Skrk, ki je več metrov šel peš po cesti in s kolesom v roki, naenkrat pa se je odločil in prečkal cesto na kolesu in to v trenutku, ko je skoraj do njega privozil Calligaris. Slednji se namreč sploh ni nadejal, da bo pešec stopil na kolo in ko ga je zagledal pred seboj tudi pritisk na zavore ni več pomagal. Oba sta se prevrnila in Calligaris je tako nesrečno padel na glavo, da je ostal takoj brez zavesti.

Sodišče je končno spoznalo trgovca Skrka za krivega nenamerne smrti Egona Calligarisa in ga obsodilo na pogojno kazen 4 mesecev zapora in plačilo sodnih stroškov, poleg tega pa bo moral Skrk plačati še stroške civilne stranke, kateri mora takoj nakazati 300.000 lir predujma, njenemu odvetniku pa 15.000 lir.

* * *

Drugi obtoženec je bil včeraj sodnikom že dobro znani 36-letni Giovanni Puppolin iz Ul. Giustiniani 38. Tokrat ga je dolžila obtožnica, da si je oktobra lanskega leta prisvojil dve stari moški kolesi, ki ju je obnovil in potem skušal prodati in si tako na račun lastnika koles prislužiti lepe denarce.

Lanskega oktobra je namreč Oscar Schnabl iz Ulice Canova 13, kot predsednik družbe ILMU v Ul. Faiti 4 uvidel, da bi bilo potrebno prostore družbe očistiti starih predmetov in papirjev. Pozvedoval je za primernim moškim in nato kmalu našel Puppolina, ki je sicer brezposeln, vendar pa je največkrat v gostilni «Al marinaio» v Ul. Morelli, katere lastnica je njegova žena. Puppolin je ponudbo sprejel in prostore družbe lepo očistil in za to prejel tudi primerno nagrado. Toda, ko se je pozneje predsednik vrnil v Ul. Faiti, je ugotovil, da v shrambi ni več dveh moških koles, ki res nista bili v najboljšem stanju, vendar sta bili skupno vredni 16.000 lir. Sum je takoj padel na Puppolina in prijavil ga je policiji. Ko je ta zaslišala obtoženca, se slednji ni skušal izogniti priznanju, celo povedal je, da je kolesi obnovil in eno izmed dveh prodal znancu Gelindu Sbaizu za 2500 lir.

Tako so včeraj prišli pred sodišče vsi trije, Schnabl, Puppolin in Sbaiz. Ko je sodnik zaslišal Puppolina, se ta ni dolgo obotavljal, ampak zopet brez oklevanja priznal, da je hotel z ukradenima kolesoma nekaj zaslužiti. Ker pa je bil že večkrat kaznovan, ga sodišče ni moglo vnovič pogojno kaznovati, zato bo Puppolin sedel v zaporu mesec in 24 dni, poleg tega pa bo moral plačati še 1333 lir kazni in poravnati sodne stroške.

Gradbena delavnost v Gorici

600 stanovanj v dveh letih

Inž. Caccese predvideva, da bo s tem omiljena stanovanjska kriza

Gradbena mrzlica se v Gorici pozna na vsakem koraku. Morda bolj kot v mestnem središču se gradi v okolici, kjer je zemljišče cenejše in ga je v izobilju, zlasti na južni strani.

Zgornja slika kaže maketo skupine stanovanjskih hiš I-NA-Casa po načrtih goriških arhitektov Malnija Gregia, Cintija in Riavisa. Stanovanja bodo zgrajena na področju med železnico in Ul. del Carso. Po odobrenih načrtih, ki bodo šli v soboto 23. februarja delno že na licitacijo za

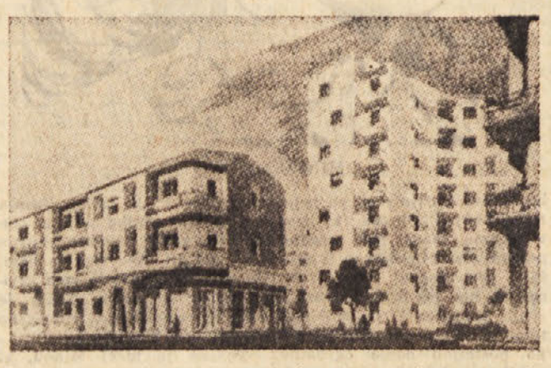

oddajo del, bo na tem prostoru zgrajenih 24 poslopij s 182 stanovanji, trgovinami, otroškim vrtcem in javno garažo za 20 avtomobilov in 40 motociklov. Predvidoma bodo stroški znašali okoli 600 milijonov lir.

Po izjavah predsednika ustanove za ljudske hiše (I.A.C.P.) inž. Cacceseja naj bi letos in prihodnje leto na periferiji zgradili okoli 600 stanovanj. Za gradnjo so izbrali prostor v Standrežu, na Majnici, v Ul. Brigata Pavia in pri pevmskem mostu.

Pomanjkanje stanovanj povzroča neprijetne posledice. Pred časom so bile objavljene statistike, po katerih se je število rojstev v Gorici znižalo: umrljivost je večja kot število rojstev. Ta pojav si lahko razložimo s tem, da postaja vedno bolj v modi družina z enim ali največ dvema otrokoma in da se ljudje ne zadovoljujejo več z minimalnimi stanovanji, ki sestojijo iz kuhinje in spalnice s pritiklinami, ampak da bi hoteli imeti večja stanovanja, do katerih pa ne morejo, ker so najemnine za večsobna stanovanja astronomsko visoke. Za stanovanje z dvema sobama in pritiklinami se plača okoli 16.000 lir in več.

Predvidevajo, da bo z gradnjo 600 stanovanj odpravljena vsaj najhujša stanovanjska stiska. Ker bodo v glavnem gradili večsobna stanovanja, delovnim ljudem ne bodo na razpolago. Njim bi se dalo priskočiti na pomoč z gradnjo «funkcionalnih» stanovanj, ki bi zadostovala potrebam in bi bila obenem tudi cenejša. In tudi najemnine v takih stanovanjih bi bile cenejše.

Novi upravni odbor zdravniškega združenja

V nedeljo dopoldne so goriški zdravniki, člani zdravniškega združenja izvolili nov upravni odbor. Volilni rezultati so pokazali, da so najbolj priljubljeni prof. dr. Nicolangelo Carrara, dr. Bruno Krainer, dr. Ugo Pelis, dr. Tito Rizzo, dr. Pietro Picciulin, dr. Vincenzo de Michelini in dr. Sandro Rizatti, ki bodo do novih volitev člani upravnega odbora

Rojstva, smrti in poroke

V Gorici se je od 10. do 16. februarja rodilo 11 otrok, umrlo je tudi 11 oseb, oklica sta bila dva in poroke tri.

Oklici: organ javne varnosti Dino Carrettin in Nevia Jung, delavec Gianpaolo Bogo in Maria Pia Prodorutti.

Poroke: državni uradnik Dante Guglielmotti in Marta Floram, delavec Bruno Stefani in Ines Marconi, trgovec Guido Visintini in Marija Boštjančič.

10-letni Gianfranco Tucco iz Ulice Lunga 21 je 8. februarja našel žensko torbico z bankovcem od 10.000 lir v Ul. Vittorio Veneto. Deček je torbico izročil kvesturi, kjer jo oškodovanka lahko dobi.

* * *

Kvestura sporoča, da bodo 22. februarja ob 14. uri na civilnem letališču pri Mirnu razstreljevali mine, da podrejo neki zid iz železobetona. Ob tej uri bo promet na državni cesti št. 55 začasno prekinjen.

— KINO —

CORSO. 17.00: «Ljubavni sen», igra pianist Liberace, v technicolorju.

VERDI. 16.30: varieté «Kratke noge» z Pippom Volpijem in Gino Mescetti; film «Ljubavna prisega», vstopnina: 350 in 300 lir.

VITTORIA. 17.00: «Ore d'angoscia», Edmund O'Brien Natalie Wood.

CENTRALE. 17.00: «Un pizzico di follia», D. Key, v technicolorju.

MODERNO. 17.00: «Il mostro di Via Margutta».

Športni dnevnik

Italijansko košarkarsko prvenstvo

Prvi letošnji poraz ženske ekipe Triestine

V prvi seriji poteka prvenstvo brez pretresljajev, v moški A seriji pa je Triestina spet sama v vodstvu

V prvi seriji italijanskega košarkarskega prvenstva tudi tokrat ni prišlo do nobenih sprememb v vrstnem redu moštev. V vseh srečanjih so zmagali favoriti, pri čemer je najbolj izdatno zmago dosegla ekipa Virtus Minganti na račun Pavie Necchi z rezultatom 98:50. Prvenstvo samo, razen borbe za prvo mesto, ne vzbuja nobenega posebnega zanimanja, kar dokazuje tudi vedno manjši obisk na tekmah.

Rezultati in lestvica po 16. kolu:

Rim: Roma - Vela Viareggio 75:65

Bologna: Motomorini-Preti Gira 79:55.

Milan: Simmenthal - Oransoda Cantù 59:41

Varese: Ignis-Reyer 83:75

Bologna: Virtus Minganti - Pavia Necchi 98-50

Pesaro: Stella Azzurra - Benelli 70:68.

LESTVICA

Virtus M.	16	14	2	1202	911	28
Simment.	16	13	3	1166	945	26
Ignis	16	11	5	1180	1096	22
Motomor.	16	10	6	1163	1024	20
Stella A.	16	10	6	1109	1072	20
Benelli	16	9	7	976	1033	18
Roma	16	8	7	1007	1039	16
Oransoda	16	6	10	988	1004	12
Preti G.	16	6	10	1038	1061	12
Pavia N.	16	5	11	851	1018	10
Reyer	16	2	14	1048	1219	4
Vela V.	16	2	14	899	1215	4

V moški seriji A se je Triestina spet povrnila k zmagi in prevzela sama vodstvo na klasifikacijski lestvici, ker je v medsebojnem srečanju njenih zasledovalcev Burrogiglio nepričakovano premagal Junghans. Triestina je dovolj izdatno odpravila Italo iz Gradiške, ki sodi med srednjekvalitetne ekipe prvenstva.

Slabše pa se je tokrat godilo ženski ekipi Triestine, ki je morala prvič v tekočem prvenstvu položiti orožje. Premagala jo je ekipa Udinese. Kljub temu nepričakovanemu porazu, pa tržaškim košarkaricam nihče ne more resno ogrožati prvega mesta, saj se vedno vodi s štirimi točkami naskoka pred Udinese.

Rezultati in lestvici moške in ženske serije A po 12. kolu:

Moški (skupina A)

Trst: Triestina-Itala 70:50

Reggio E.: Burrogilio-Junghans 60:48

Legnano: Tosi-Gallarate 48:43

Ravenna: Ravenna-Riv 74:63

LESTVICA

Triestina	12	10	2	783	625	20
Burrogiglio	12	9	3	692	590	18
Junghans	12	9	3	649	595	18
Riv	12	6	6	668	664	12
Itala	12	5	7	546	582	10
Ravenna	12	4	8	611	647	8
Tosi	12	3	9	482	585	6
Gallarate	12	2	10	634	777	4

Ženske (skupina A)

Trst: CMM Trieste-Autonomi 57:48

Faenza: Omsa-Maurolico 65:29

Videm: Udinese-Triestina 65:49

Torino: Standa-Fiat 33-31

LESTVICA

Triestina	12	11	1	775	525	22
Udinese	12	9	3	641	554	18
Omsa	12	8	4	654	512	16
Autonomi	12	7	5	568	518	14
Fiat	12	4	8	545	577	8
Standa	12	4	8	467	570	8
CMM Tr.	12	3	8	536	655	6
Maurolico	12	2	10	463	740	4

V moški seriji B so bili doseženi naslednji rezultati:

Turin: Lib. Biella-Ginn. Torino 90:71

Gorica: Goriziana-Acegat 80:63

Trst: Don Bosco-Udinese 69:54

Bergamo: Amt. Reggiani-CUS Genova 50:36

LESTVICA

Goriziana	12	11	1	826	676	22
Udinese	12	8	4	690	656	16
Lib. Biella	12	7	5	772	699	14
Cus Genova	12	6	6	656	636	12
Am. Regg.	12	5	7	618	650	10
Don Bosco	12	5	7	659	730	10
Acegat	12	3	9	609	680	6
Ginn. Tor.	12	3	9	699	796	6

Iz boksarskega sveta

Bodoči Loijev nasprotnik Felix Chiocca - zmaguje

Za dvoboj Loi-Chiocca še ni bil določen datum in tudi ne izbran kraj

PARIZ, 19. — Francoski boksar lahke kategorije Felix Chiocca bodoči Loijev partner v dvoboju za evropsko prvenstvo, je včeraj zvečer premagal v Parizu po točkah Amerikanca Reda Davisa. Amerikanec je bil v prvih rundah zelo agresiven in si je v borbi na bližino nabral nekaj točk prednosti. Pozneje pa je Chioccu uspelo nasprotniku vsiliti borbo na daljavo, pri čemer je uveljal svoj močni udarec z levico. V zadnjih dveh rundah je bil Francoz v popolni premoči in je bila njegova zmaga nesporna.

Za Chiocco je bil ta dvoboj zelo koristen glede na dvoboj, ki ga bo imel z Loijem najkasneje do začetka junija, ko poteče rok, v katerem je Loi dolžan sprejeti borbo za prvenstvo. Doslej ni bil za dvoboj določen še noben datum in tudi ne kraj, čeprav se zdi, da ima Milan prednost pred Parizom. O vsem tem se bosta med seboj še pomenila prokuratorja Bretonnel in Busacca. Chiocca sam pa namerava še prej odpotovati v ZDA na krajšo turnejo.

* * *

DENVER, 19. — Svetovni prvak srednje kategorije Gene Fullmer je včeraj zvečer gladko premagal po točkah v 10 rundah Ernia Duranda.

* * *

NEW YORK, 19. — Svetovni prvak srednjetežke kategorije Archie Moore bo branil svoj naslov 5. ali 12. aprila v Detroitu proti Chucku Spieserju, ki ga je izbrala NBA.

KOLESARSTVO

«Giro» 1957

MILAN, 19. — Organizacija kolesarske dirke «Giro d'Italia 1957» je prišla v zaključno fazo in točen program dirke z vsemi podrobnostmi bo objavljen konec tega meseca. Se prej mora direktor organizacije Torriani stopiti v stik s predstavniki nekaterih mest in pokrajin, skozi katere bo potekala proga za dirko.

Proga se v glavnem ne bo mnogo razlikovala od prog prejšnjih let. Seveda bo nekaj novih etap, na primer v Varese in v Comu, izključen bo zloglasni prelaz Stelvio, potrjen pa je prelaz Bondone, ki je lani povzročil toliko polemik. V celoti pa letošnji «Giro» po kilometraži ne bo daljši od prejšnjih.

NOGOMET

Olivieri poškodovan

Desno krilo Triestine Olivieri bo moral počivati 15 dni zaradi poškodbe med tekmo Triestina- Padova. Zdravniški pregled je ugotovil, da si je pretegnil kite v stegnu desne noge, kar mu povzroča bolečine. Njegova odsotnost bo Triestini precej škodovala, saj bo morala nastopiti brez njega, ki je trenutni najboljši napadalec,

TENIS

Tudi Hoad v Rimu

RIM, 19. — Najboljši amaterski teniški igralec na svetu Avstralec Lewis Hoad, bo skoraj gotovo sodeloval na italijanskem teniškem prvenstvu, ki bo od 6. do 16. maja v Rimu. Italijanski teniški forumi pa se pogajajo z avstralskimi tudi za sodelovanje Cooperja in Fraserja, ki sta oba člana avstralske ekipe za Davisov pokal.

Odgovorni urednik
STANISLAV RENKO
Tiska Tiskarski zavod ZTT - Trst

KINO ŠKEDENJ
predvaja danes 20. t. m. ob 18. uri barvni film Titanus:
Prostor mušketirjem

KINO PROSEK-KONTOVEL
predvaja danes 20. t. m. ob 19.30 uri Columbia film:
Upor pripornic
Mladini izpod 16 let vstop prepovedan

Kino na Opčinah
predvaja danes 20. t. m. z začetkom ob 18. uri Metroscope film:
«Tako govori srce»
Igrajo:
JOSE' FERRER, MERLE OBERON, HELEN TRAUBEL
Pretresljiva ljubezenska zgodba.

DOBRICA ĆOSIĆ

DALEČ JE SONCE

73.

Kolona se je odpravila skozi vas proti veliki novi šoli. Spotoma niso videli nobenega mlajšega kmeta. Nekaj starcev se je motalo okrog ograjnih vrat in skednjev in se obnašalo, kakor da jih partizani ne zanimajo. Samo ženske so s konci pridvignjenih kril in z golidami v rokah zapuščale molžo in tuje gledale partizansko kolono.

«Vidiš, ni moških,» je dejal Pavle Vuku, ki je hodil ob njem na čelu kolone.

«Samo starci in žene so ostali doma. Previdni moramo biti.»

Prileten kmet je skrit za senom gledal v kolono, pri tem celo pozabil zapreti usta in štel partizane s kimanjem glave. Vuk ga je opazil in mu zaklical:

«Hej, prijateljček! Pridi sem.»

Kmet je smuknil za seno, toda pritekla sta dva partizana in ga pripeljala pred Pavleta in Vuka. Kmet je drgetal in trepetal in vsa kri se mu je izgubila z obraza.

«Kaj pa trepetaš kot sraka na snežni skorji?» je dejal Vuk in se mu zapičil v obraz. Kmet je umikal oči.

«Kdo ti je rekel, da štej partizane?»

«Bog nas varuj... nisem štel. Ubijte me, če sem štel,» je izjecljal kmet, njegove modre oči brez obrvi pa so zvodenele, kakor da bo zajokal.

«Dobro,» se je Pavle prisiljeno nasmehnil. «Stopi z nami, nam boš razkazal vas!»

Kmet ju je rotil, naj ga ne vodijo s seboj, toda Vuk ga je izročil Nikolovi četi v varstvo.

Kmalu so prispeli do šole. Bila je vsa popisana s četniškimi popisi: «Smrt komunistom», «Uničimo komunistično bando», «Živel kralj Peter», «Živel Draža Mihajlović». Pavle in Vuk sta se dogovorila za stražarska mesta. Nikolovo četo sta po trojkah razdeljeno poslala, da bo pripravila večerjo, ter naročila, naj zajamejo vso vas, da bi po večerji lahko iz vseh hiš pripeljali koga na zborovanje. Vuk je ukazal, naj pokličejo kmete, da bodo prebelili četniške in napisali partizanske parole. Partizani so sami od sebe napravili zbor, ki mu je dirigiral Sima, in zapeli partizanske pesmi.

Medtem ko so čakali na večerjo, je Vuk sam odšel v hišo, ki je zanjo dejal starec, da je bil v njej zadnje dni štab korpusa. Tam je našel samo babico, ki je bila naglušna ali pa se je tako hlinila. Vuk je dolgo in potrpežljivo poizvedoval pri njej o vseh podrobnostih, ki bi mu lahko kaj povedale o Branki, toda babica je nerada odgovarjala na njegova vprašanja. Nič več ni zvedel od nje, kakor to, da je bila s četniki neka lepa žena, ki so jo od nekod pripeljali, in da je potem odšla.

Vuk je odšel od nje še bolj nerazpoložen. Babica prav gotovo ve, da je on partizan in da je Branka partizanova žena. Gotovo se mu je bala povedati resnico. «Nekaj je, če mi noče povedati. Je, nekaj je...» Zakaj ni pobegnila? Čemu ni ušla, ko je zatrdno slišala, da so prišli partizani? Če bi padla, bi jo vsak obžaloval kot pošteno ženo. Tako pa je osramotila njega in sebe. Mučili jo bodo in oskrunjali. Ali bo mogla vzdržati? Ali se jim bo mogla upreti? Vuk je v mislih premetal vse njuno skupno življenje in tudi čas, ko je bila Branka še dekle, a ni našel ničesar, kar bi potrdilo sum. ‚Ubili jo bodo!... Prav gotovo jo bodo ubili!' mu je blisnilo skozi glavo in ga vsega prepredlo s črnim obupom. Slutil je veliko nesrečo in drgetal od jeze.

Ko se je v šoli nabralo ljudi, večinoma žena in starcev, prisiljeno pripeljanih na zborovanje, je Vuk vstopil v neko učilnico in se pomešal med kmete in kmetice. Petrolejska svetilka je bila manjhna in je komaj osvetljevala veliko sobo, polno tobačnega dima, črnih šubar, rut vsakovrstne barve in nenehnega pokašljevanja. Naslonil se je na zid za kmeti, ki so se ves čas med seboj nekaj pomenkovali.

Partizanski zbor je odpel nekaj pesmi. Pavle je stopil na mizo ob svetilki, se malo odkašljal, pogledal po dvorani in se nagnil naprej, kakor bi hotel biti čim bliže ljudem, ki so z malo navzgor obrnjenimi obrazi napeto pričakovali, da bo začel. Pavle je stal, kakor bi čakal, da bo potihnilo šepetanje v kotu. Kmetje so vzkliknili:

«Mir! Poslušajmo!»

Pavletu se je zazdelo, da so njihovi glasovi izzivalni in posmehljivi; začel je govoriti glasno in naglo, kakor bi se jezil. Po nekaj stavkih se je umiril in nadaljeval tekoče in lahkotno kakor učenec, ki zna odlično svojo lekcijo. Vsebino in ton govora je prilagajal učinku, ki ga je opažal na obrazih kmetov v njegovi bližini. Po vedenju kmetov je Vuk sklepal, da bolj opazujejo, kakšen je «partizanski voditelj» in kako govori, kakor pa poslušajo, kaj pove. To je, kakor je bilo videti, čutil tudi Pavle in je govoril o svobodi in Rusiji, o smotrih partizanskega boja in četniškega izdajstva, se začel obračati nanje z vprašanji in hotel, da bi z njim soglašali in potrdili njegove besede. Kmetje so molčali, on pa je sam odgovarjal na svoja vprašanja. Tisti pred Vukom so ves čas kadili, se dregali ob Pavletovih besedah, od časa do časa pa se je kdo glasno odkašljal.

«Prekleto zna govoriti! Kar ogenj mu šviga iz ust. Eh, rad imam takšne govornike! Kadar začno tisti naši mutci... te kar prime,» je dejal starejši kmet v novem jopiču s široko obšitimi robovi, ko je Pavle dokončal in brez ploskanja skočil z mize.

Partizani so začeli s pesmijo, nekdo je zdeklamiral Šantićevo «O klasje moje», od nekod je prišla še harmonika in nadaljevali so s petjem. Kmetje so se pomešali med seboj, žene pa so začele v skupinah odhajati.

«To imajo voditelja! Mlad fant, presneto, nič ni starejši od mojega Mika,» je navezoval svoje besede kmet v novem jopiču. «Pameten človek. Ta ti ima Wilsonove možgane!... Le kako naj se ti naši bojujejo z njimi?»

«Gotovo je študent. Vsi študentje so komunisti. A zakaj ga kličejo ‚komisar'?» je povzel drugi z lišajasto pisanim obrazom. Lišaji so mu segali tudi v lase in na zatilku so se mu videle gole proge in lise.

«Takšno ime imajo za komandanta. V prejšnji vojni se je komisar imenoval tisti, ki je vojsko preskrboval z živežem,» je nosljivo odgovoril očka v izlizani zajčji šubari, ki je edini od njih kadil pipo.

«Kakšna vojska ti je to, dragi moj?» je spet začel prvi. «Žena ne napadajo, suhega mesa ne kradejo, ničesar ne pijejo. Pri meni je samo eden popil pol čaše. Pravi, da je takšen zakon pri njih. In ne kolnejo, prekleto. Kakor da niso Srbi!»

«Saj tudi niso! Sami Židi so in Hrvati,» se je oglasil sivi, golobradi.

«Kakšni Židi neki! Ta, ki je govoril, mora biti iz kakšne vasi ob Moravi, saj vidiš, da malo vleče. Pa tudi drugi: več kakor polovica jih je iz naših krajev.»

«Kaj pa jim rabijo te ženske, ki jih vlečejo s seboj? Kdaj pa ti je bila ženska za boj?» je golobradi posmehljivo vprašal.

«Eh, če bi ti vedel, kako strašno se tolčejo. Ali vidiš tisto visoko?» je pokazal na Bojano tisti, ki so mu bili partizani všeč. «Ta nosi mitraljez in strelja stoje. To so same šolane, same študentke. Te komunistke se nikdar ne poročijo.»

«Eh, kaj ženska sploh more biti brez tega? Prej bo brez kruha, kakor brez tega!» je majal z glavo očka v zajčji šubari.

«Pri njih je takšna postava, Leso! Kakor hitro koga zalotijo, ga na mestu ustrelijo. To so mi ljudje pripovedovali. Pa jih gledam nocoj: nikdar ne spregovorijo grde besede pred njimi,» je vztrajno branil partizane kmet v novem jopiču, ki je nosil znak Rdečega križa. Govoril je preko cigare, ki mu je prilepljena na spodnjo ustnico visela iz ust.

«Beži no, Žika! To so tiste izpred vojne za tri kovače,» je zanosljal očka. «Vedel bi le rad, če imajo tile zvezo z Rusijo? To mi povej. To pa, da se delajo takšni, to je sama propaganda.»

Partizani so začeli s kolom. Plesali so sami. Novinci Pomoravci so tekmovali med seboj. Tamkajšnjih se ni nihče pridružil. Šepetali so med seboj in jih opazovali.

(Nadaljevanje sledi)